

DWUTYGODNIK MIEJSKI

KRAKÓW.PL

Nr 13 (245), 28 sierpnia 2019 r.

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

DZIĘKUJEMY!

01.
.09
19

wspólnie
uwolniliśmy miasto
od 45 000
pieców

Przypominamy: od **1 września**
nie palimy węglem i drewnem

Wygramy walkę o czyste powietrze

Rozmowa z prezydentem Krakowa Jackiem Majchrowskim

Miejska ekowyprawka dla pierwszaków

Pierwszy dzień w szkole!

JACEK MAJCHROWSKI
PREZYDENT MIASTA KRAKOWA
ZAPRASZA

OBCHODY
**80. ROCZNICY
WYBUCHU
II WOJNY
ŚWIATOWEJ**

**1.09
2019**

**16⁰⁰ PLAC
MATEJKI**

Otwarcie wystawy plenerowej
przygotowanej przez Muzeum AK
„Zaczęło się w Krakowie.
Pierwsze lata konspiracji”

**17⁰⁰ MAŁY
RYNEK**

„Wrzesień 1939”
73^{39/45}. Krakowska
Lekcja Śpiewania

więcej informacji:
www.muzeum-ak.pl | www.krakow.pl

organizatorzy

patroni medialni

str. 6

EKOKRAKÓW

6. Sposób na smog! Wspólnie damy radę

Jak krakowianie walczą ze smogiem

10. Wygramy walkę o czyste powietrze

Rozmowa z prezydentem Krakowa Jackiem Majchrowskim

11. Zielony Kraków

12. Drzewa wspólnym dobrem

O opiece nad miejskim drzewostanem

MIASTO

13. Miejska ekowyprowadka dla pierwszaków

Pierwszy dzień w szkole!

14. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

14. Kolejny krok do budowy klubu kultury w Płaszowie

Nowe miejsce na kulturalnej mapie Krakowa

SPRAWY SPOŁECZNE

15. Zgłoś „Miejsce przyjazne rodzinom z dziećmi”

O nowej akcji miejskiej

15. Darmowy transport do przedszkola

Można składać wnioski

16. Kraków przeciw przemocy

Jak reagować, jak pomagać

OTWARTY KRAKÓW

17. Kraków otwarty na świat

O miejskim programie „Otwarty Kraków”

18. Wielokulturowy Kraków

Rozmowa z Rafałem Grabowskim

19. Przyjdź po wiedzę i wsparcie

O zadaniach Punktu Informacyjnego dla Obcokrajowców

20. Poznaj Krakowskich Ambasadorów Wielokulturowości

Nowi bohaterowie Krakowa

KULTURA

21. Gala operetkowa w alei Róż

Nie tylko dla miłośników operetki

str. 17

21. Stwórzmy nową przestrzeń w mieście!

Ankieta na temat Powiśla

22. Aromatyczna i barwna Indonezja

Przyjdź na Rynek 30 i 31 sierpnia!

22. Stolik Hoovera zaprasza po raz drugi

Świetny projekt, szczytny cel

23. Promuj Nową Hutę

Konkurs na mem i film

23. Biblioteka na Rajskiej zaprasza!

O spotkaniach poświęconych współczesnej architekturze

NOWA HUTA

24. Zagłądajcie do Huty! Naprawdę warto!

Felieton Ryszarda Kozika

25. Teatr Ludowy na 70. urodziny Nowej Huty

Rozmowa z Małgorzatą Bogajewską, dyrektorką Teatru Ludowego

DLA SENIORÓW

26. Propozycje dla krakowskich seniorów

Wypełniony ciekawymi wydarzeniami ostatni miesiąc lata

RADA MIASTA KRAKOWA

27. Ustawa krakowska – szkodliwy absurd!

Felieton Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa Dominika Jaśkowca

28. Skargi na unieważnione uchwały

O projektach uchwał unieważnionych przez Wojewodę Małopolskiego

29. Jedyne taki park

O otwarciu parku Reduta

30. Nowy szpital w Krakowie

Felieton radnej Małgorzaty Jantos

31. Wykorzystać potencjał Nowej Huty

Rozmowa z radnym Stanisławem Morycem

HISTORIA

32. Dają Waści złoty róg

Płotki o „Weselu” ciąg dalszy

33. Kalendarium krakowskie

34. Ogłoszenia

Kraków

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Komunikacji Społecznej, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4

Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3-4, pok. 154, I piętro, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl

Redaktor naczelna: Beata Klejbuk-Goździalska; sekretarz redakcji: Agata Włodarczyk

Współpracownicy: Michał Kozioł, Jan Machowski, Tadeusz Mordarski, Małgorzata Stuch, Joanna Korta, Paweł Waluś, Beata Sabatowicz, Ryszard Kozik

Zdjęcia: Bogusław Świerżowski, Wiesław Majka. Okładka: archiwum UMK

Projekt graficzny: Pro Art Studio. Korekta: Magdalena Kędzierska-Zaporowska. Skład i łamanie: Pro Art Studio

Druk: Drukarnia Leyko Sp. z o.o. Nakład: 45 tysięcy egz. ISSN 1898-9039

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i wprowadzania zmian do nadesłanych tekstów. Nadesłanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem.

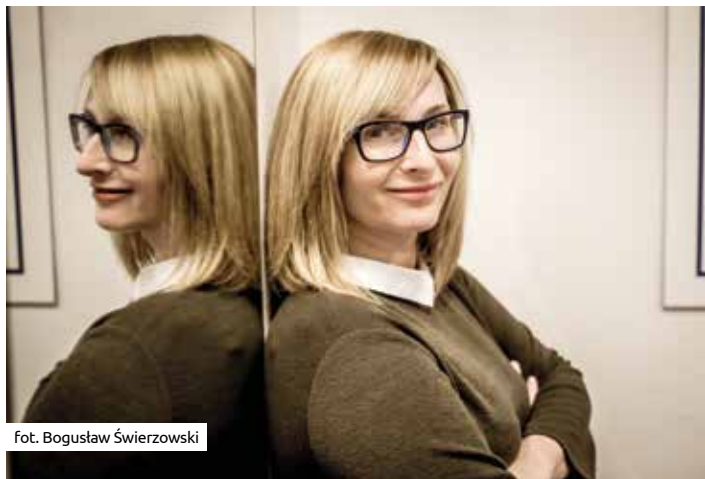
Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego KRAKÓW.PL:

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórskim 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Wielopole 18a, ul. Wielickiej 28a, ul. Sarego 4 oraz w krakowskich szpitalach, siedzibach jednostek miejskich, Punktach Obsługi Mieszkańca (CH Bonarka, CH Bronowice, CH Serenada), w Punktach Sprzedaży Biletów MPK (ul. Podwale 3/5, św. Wawrzyńca 13, przy Dworcu Głównym Wschód), przychodniach, Centrach Aktywności Seniorów i bibliotekach.

KRAKÓW.PL otrzymać można także w sieci saloników prasowych KOLPORTER S.A.: ul. Bałuckiego 17 / Konfederacka 1, al. Pokoju 20, ul. Beskidzka 28, ul. Kalwaryjska 42, ul. Powstańców 34C, ul. Misiotka 1, ul. Jerzmanowskiego 12 (Biedronka), ul. Nowohucka 52 (SELGROS), ul. Pawia (Galeria Krakowska), ul. Ćwiklińskiej 12 (Carrefour – przejście), ul. Balicka 18, ul. Opolska 100 (VINCI), ul. Lubicz L2, Stawowa 61 (Galeria Bronowice, parter), ul. Pawia 5A (Dworzec PKP), al. Pokoju 67 (M1), al. Pokoju 33, Komandosów 8, al. Bora Komorowskiego 41 (Serenada).

W dniu ukazania się numeru, w godzinach porannych, dwutygodnik rozdawany jest na rondach Grunwaldzkim, Mogiłskim, Matecznego, Kocmyrzowskim, na skrzyżowaniach Kobierzyńska / Grota-Roweckiego, Królewska / al. Mickiewicza, al. Stowackiego / Prądnicka, na pętli tramwajowej Krowodrza Górka oraz pod Teatrem Bagatela.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się **11 września**.

fot. Bogusław Świerżowski

Wrzesień za pasem

To ostatnie dni wakacji. Już niedługo przejdziemy z trybu wakacyjnego na powszedni, wrócimy po urloпах do pracy, a dzieci i młodzież rozpoczną kolejny rok szkolny, wcale nie najłatwiejszy. Ale temu tematowi poświęcimy wrześniowy numer, a na razie skoncentrujemy się na ostatnim wakacyjnym weekendzie.

Krakowianie od wielu lat walczą o poprawę jakości powietrza. Dodajmy, że były to działania pionierskie, bo dopiero postawa władz miasta i jego mieszkańców sprawiła, że problemem tym zainteresowali się wreszcie inni. I okazało się, że kwestia smogu to nie wyłącznie sprawa stolicy Małopolski, ale wielu innych miast i regionów Polski.

Dzięki zaangażowaniu krakowian, działaniom edukacyjnym i programom ostonowym udało się zlikwidować aż 45 tys. pieców – ta liczba naprawdę robi wrażenie! Zostało już niewiele – ok. 4 tys. – najczęściej trudnych przypadków, w których nie można było dokonać zmiany w wyznaczonym terminie z powodu np. nieregulowanego stanu prawnego czy braku postępowania spadkowego. Ale i z tymi przeszkodami Miasto sobie poradzi. Na razie cieszymy się z tego, co udało nam się osiągnąć – i w ramach podziękowań zapraszamy mieszkańców 1 września do parku Krakowskiego na Piknik Krakowski ze strefą ekologiczną. To będzie pozytywne zakończenie wakacji!

A 1 września – znów pioniersko – w Krakowie zacznie obowiązywać całkowity zakaz palenia węglem i drewnem. To kolejna metoda walki o czyste powietrze. O tym, z czym wiążą się nowe przepisy, można przeczytać na kolejnych stronach naszego dwutygodnika.

W najnowszym wydaniu KRAKOWA.PL znajdą Państwo również mnóstwo aktualności dotyczących naszego miasta, zaproszenia na wydarzenia (a że dzieje się u nas sporo, nie trzeba nikogo przekonywać), a także sporą garść informacji poświęconych programowi „Otwarty Kraków”. O tym, jak wspieramy obcokrajowców pragnących mieszkać w naszym mieście, można przeczytać na środkowych stronach, czyli 17–20.

Cały rok świętujemy 70-lecie Nowej Huty, co staramy się podkreślać w każdym tegorocznym numerze. W dzisiejszym polecam rozmowę z Małgorzatą Bogajewską, dyrektorką Teatru Ludowego, i tradycyjnie już felieton Ryszarda Kozika, nowohucianina. Niech to będzie przyjemna lektura na ostatnie dni wakacji!

Beata
Kłopot-Gorzkowska
redaktor naczelna

 Kraków

 MOCAK

BEATA STANKIEWICZ

DZIESIĘCIU ŻYDÓW, KTÓRZY ROZSŁAWILI POLSKĘ

WYSTAWA CZYNNA DO 22.9.2019

MUZEUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ
W KRAKOWIE MOCAK
UL. LIPOWA 4, WWW.MOCAK.PL

PARTNER MOCAK-U

PATRON GALERII RE

BEATA STANKIEWICZ, JULIAN TUJIM,
Z CYKLU DZIESIĘCIU ŻYDÓW, KTÓRZY ROZSŁAWILI POLSKĘ,
2018, OLEJ, FLAMASTER WODNY / PŁÓTNO, 100 x 70 CM,
KOLEKCJA MOCAK-U

Lato w pełni!

fot. Jan Graczyński

**Sposób na smog!
Wspólnie damy radę**

Walka o czyste powietrze trwa w Krakowie od lat / fot. Jan Graczyński

Krakowianie od wielu lat walcą o poprawę jakości powietrza. Już od 1 września w mieście będzie obowiązywał zakaz palenia drewnem i węglem. Co do tej pory udało się zdziałać w stolicy Małopolski i co jeszcze możemy zrobić? Zapraszamy do lektury i wspólnych starań o czyste powietrze.

Tadeusz Mordarski

Ramię w ramię: mieszkańcy, przedsiębiorcy, studenci i pracownicy krakowskich firm oraz władze miasta walcą o czyste powietrze, o zdrowie dla siebie i dla swoich dzieci,

o komfort swobodnego oddychania. Wprowadzany od 1 września zakaz palenia w Krakowie drewnem i węglem to kolejna z metod walki o czyste powietrze (szczegóły zob. s. 8).

Poprawienie jego jakości jest jednym z priorytetów władz Krakowa. Zanieczyszczenia mają przecież negatywny wpływ nie tylko na zdrowie, lecz także na komfort życia mieszkańców. Nasze miasto z wielu powodów jest narażone na wysokie stężenia zanieczyszczeń, a jednym z głównych czynników mających wpływ na stan powietrza są warunki atmosferyczne, w tym inwersja termiczna, słabe przewietrzanie i duża wilgotność. Nie bez znaczenia jest też to, że Kraków leży w dolinie. Na te zjawiska nie mamy wpływu, ale na szczęście nawet pomimo tych niekorzystnych okoliczności wiele możemy zrobić, by polepszyć stan powietrza. I takie wyzwania od lat podejmują krakowianie. Walczą o zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, choćby wymieniając piece na ogrzewanie ekologiczne. Bez takiej postawy mieszkańców byłoby o wiele trudniej zmieniać świat na lepszy. Co udało się nam zrobić do tej pory?

Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE)

Przez lata był głównym sposobem na poprawę jakości powietrza w mieście – w jego ramach mieszkańcy otrzymywali dotacje celowe na zmianę instalacji grzewczej w domach. Dzięki działaniom prowadzonym w latach 2012–2018 udało się uniknąć spalania na terenie Krakowa nawet 330 tys. ton węgla. Pociąg towarowy wiozący tę ilość miałby ok. 110 km długości – to prawie tyle, ile wynosi odległość z Krakowa do Gliwic! Dzięki likwidacji palenisk prowadzonej w ramach PONE rocznie do atmosfery nie trafia ok. 1,3 mln kg pyłów.

45 tys. wymienionych pieców. Wspólny sukces mieszkańców i Krakowa!

Te dane robią wrażenie. Zaangażowanie wielu krakowian przyczynia się do poprawy jakości życia nas wszystkich. Dzięki dobrym decyzjom i szybkiemu działaniu mieszkańców miasta oddychamy coraz mniej zanieczyszczonym powietrzem. Wnioski o dotacje można było składać do końca czerwca – tylko do połowy lipca tego roku udzielono dopłat do likwidacji blisko 4400 palenisk węglowych. Rozliczanie dotacji trwa, a ostateczna liczba zlikwidowanych w tym roku palenisk będzie znana na koniec grudnia. Podkreślmy, że Kraków wspiera mieszkańców w wymianie palenisk węglowych na proekologiczne systemy grzewcze już od 1995 r.

Zakończenie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji wcale nie oznacza końca pomagania krakowianom. Z myślą o uboższych mieszkańcach, ponoszących w wyniku zmiany systemu grzewczego większe koszty ogrzewania lokalu, uruchomiony został Lokalny Program Osłonowy (zob. tabela s. 9).

Wpływ decyzji Miasta i zachowań mieszkańców na jakość powietrza jest cały czas kontrolowany. Bada go coraz więcej i coraz nowocześniejszych urządzeń. W latach 2015, 2016 i 2018 Gmina Miejska Kraków zakupiła specjalistyczny sprzęt do pomiaru jakości powietrza, dzięki czemu powstało pięć nowych stacji monitoringu.

Dobra atmosfera zmian

Udowadniamy całej Polsce, że poprawa jakości powietrza wynika przede wszystkim z edukacji mieszkańców. Gmina Miejska Kraków jest jednym z partnerów projektu zintegrowanego LIFE „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze”. ▶

**BUDŻET
OBYWATELSKI
MIASTA
KRAKOWA****GŁOSUJ!****28.09 – 7.10
2019****Ekokraków**

► Wykwalifikowani doradcy energetycy prowadzą spotkania m.in. z mieszkańcami i instalatorami systemów grzewczych, podczas których przybliżają funkcjonowanie programów prowadzonych przez miejski Wydział ds. Jakości Powietrza. Organizowane są pikniki i różne imprezy, których uczestnicy mogą uzyskać wiele cennych i konkretnych wskazówek. Mieszkańcy otrzymują materiały informacyjne na temat ochrony powietrza. Odbývają się quizy, gry, zabawy zręcznościowe i edukacyjne dobrane do wieku uczestników. Dotychczas doradcy energetycy uczestniczyli w ponad 40 wydarzeniach.

Dodatkowe korzyści dla mieszkańców

Doradcy energetycy, którzy służą swoją wiedzą mieszkańcom Krakowa, prowadzą również niezwykle ważną dla portfeli krakowian akcję. W sezonie grzewczym za pomocą kamery termowizyjnej badają budynki jednorodzinne na terenie Gminy Kraków – sprawdzają przyczyny strat ciepła w naszych domach. Kontrolują stan izolacji termicznej oraz szczelność stolarki i szukają wszelkich wad instalacji grzewczych. Dokonanie niezbędnych napraw i modernizacji pozwala zaoszczędzić

**Piknik Krakowski
#EKO(r)EWOLUCJA**

W niedzielę, 1 września w godz. 11.00–17.00 zapraszamy do parku Krakowskiego na Piknik Krakowski ze strefą ekologiczną! Ostatnia wakacyjna niedziela będzie świetną okazją do wspólnej zabawy oraz rozmów poświęconych ekologii w naszym mieście.

pieniądze. Dotychczas doradcom udało się sprawdzić 152 nieruchomości.

Kapitan Powietrze w akcji!

Od kwietnia do czerwca tego roku w krakowskich placówkach edukacyjnych odbywały się warsztaty edukacyjne z Kapitanem Powietrze – to postać przypominająca superbohaterów z kreskówek, którą najmłodszy mieszkańcy bardzo polubili. Spotkania pełne cennej wiedzy, ale i zabawy zorganizował Wydział ds. Jakości Powietrza. W czasie warsztatów dzieci dowiedziały się, czym jest smog i dlaczego jest groźny dla naszego zdrowia, skąd biorą się zanieczyszczenia powietrza oraz co możemy zrobić, aby je ograniczyć. W zajęciach wzięło już udział ponad 1200

Od 1 września – w Krakowie zmiany

Kary za złamanie zakazu palenia węglem i drewnem w mieście są wysokie: to mandat do 500 zł, a nawet grzywna do 5000 zł, jeśli mandatu nie przyjmujemy.

O czym muszą pamiętać krakowianie?

Zakaz oznacza, że nie można palić węglem i drewnem w kominkach. Dopuszczone będzie stosowanie wyłącznie: gazu ziemnego wysokometanowego lub zaazotanowego (w tym skroplonego gazu ziemnego), propan-butanu, biogazu rolniczego lub innego rodzaju gazu palnego oraz lekkiego oleju opałowego.

Nie będzie można korzystać z umiejscowionych na stałe w ogrodach ciężkich grillów, np. murowanych, ale dopuszcza się lekkie, przenośne grille, ruszty i różna. W rozumieniu przepisów nie są one „instalacją”.

O czym muszą wiedzieć restauratorzy?

Urządzenia, które działają sezonowo w punktach przenośnej gastronomii, nie są stacjonarne, a więc nie są instalacją. W rozumieniu przepisów będą mogły być stosowane. Urządzenia działające w punktach gastronomicznych przez cały rok, funkcjonujące niezmiennie w tym samym miejscu oraz urządzenia umiejscowione na stałe jak np. ciężkie grille ogrodowe są instalacjami. W myśl przepisów nie będzie zatem można ich stosować, z wyjątkiem sytuacji, gdy instalacja objęta jest obowiązkiem uzyskania pozwolenia lub zgłoszenia (art. 96 ust. 8 ustawy POŚ).

Piece przystosowane do obsługi powyżej 500 osób na dobę należy zgłosić organowi ochrony środowiska, czyli prezydentowi Krakowa. Tylko

LOKALNY PROGRAM OSŁONOWY DLA OSÓB, KTÓRE PONIOSŁY ZWIĘKSZONE
KOSZTY GRZEWCZE LOKALU ZWIĄZANE Z TRWAŁĄ ZMIANĄ SYSTEMU OGRZEWANIA
OPARTEGO NA PALIWIE STAŁYM NA JEDEN Z SYSTEMÓW PROEKOLOGICZNYCH:

ROK	LICZBA GOSPODARSTW	KWOTA UDZIELONEJ POMOCY (ZŁ)	PRZECIĘTNA KWOTA POMOCY NA GOSPODARSTWO DOMOWE (ZŁ)
2014	80	46 901,00 zł	586,00 zł
2015	312	282 924,00 zł	907,00 zł
2016	953	887 239,00 zł	930,00 zł
2017	1973	1 914 941,00 zł	971,00 zł
2018	2730	3 635 404,00 zł	1 331,65 zł
I-IV 2019	1964	2 737 071,31 zł	1 393,62 zł

uczniów z krakowskich przedszkoli i szkół podstawowych.

Cel? Zeroemisyjny Kraków!

Zdrowe i czyste miasto z zerową emisją CO₂ w 2030 r. to trudny do osiągnięcia cel, który stawiają sobie władze siedmiu europejskich metropolii. Kraków przystąpił do projektu współtworzonego z EIT Climate-KIC i firmą Pracownia Miejska. O czyste powietrze walczymy wspólnie z Amsterdamem, Edynburgiem, Malmö, Mediolanem, Leuven i Orleanem. W działaniach

w ramach projektu uczestniczyć będą mieszkańcy miast, organizacje pozarządowe, eksperci i przedsiębiorstwa.

– Jesteśmy dumni z tego, że Kraków jest jednym z pierwszych miast, które przystąpiły do tego ogólnoeuropejskiego programu, wspierającego dążenia miast do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Uwarunkowania historyczne, duża zależność kraju od węgla i założenia polityki krajowej czynią to wyzwanie ekstremalnie trudnym. Jednak warto je podjąć, bo Kraków jest miastem innowacji, liderem

w wielu dziedzinach, jak choćby poprawa jakości powietrza czy gospodarka odpadami. Jest szansa na wypracowanie w Krakowie rozwiązań, które mogą być powielane w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, gdzie występują podobne uwarunkowania i problemy jak u nas – mówi wiceprezydent Andrzej Kulig.

Projekt przygotowany przez Pracownię Miejską, Miasto Kraków i EIT Climate-KIC przewiduje długofalową współpracę. Zakłada on dziesięcioletnie partnerstwo, w ramach którego planowane są: wypracowanie strategii, innowacje i pilotaże, a także realizacja projektów, programów i polityk, opartych o rozwiązania dostępne przy aktualnych możliwościach technologicznych.

Miejscy radni powołali tego lata również nową jednostkę miejską – Klimat-Energia-Gospodarka Wodna. Zajmie się ona m.in. budową i utrzymaniem systemu odwodnienia miasta, ochroną przeciwpowodziową, inwestycjami w odnawialne źródła energii i rozbudową sieci komórkowej 5G. Kraków wytycza drogę, którą w przyszłości będą mogły pójść inne miasta, również europejskie, zmagające się z powszechnym problemem zanieczyszczeń powietrza. Razem osiągniemy cel!

tego typu instalacje stosowane w gastronomii, których zgłoszenie zostanie przyjęte, wyłączane będą z obowiązującego od 1 września 2019 r. zakazu. Jeśli chodzi o mniejsze piece, stosowane w gastronomii przystosowanej do obsługi poniżej 500 osób na dobę, kwestie te regulowane są rozporządzeniami Ministra Środowiska z 2 lipca 2010 r. w sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia, w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia, oraz art. 96 ust. 8 ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

O czym muszą pamiętać rolnicy?

Zakaz wprowadza brak możliwości eksploatacji instalacji energetycznych zainstalowanych w szklarniach, z wyjątkiem instalacji objętych obowiązkiem zgłoszenia lub pozwolenia na emisję. Zgodnie

z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia, nie są nim objęte (a więc ich użytkownicy muszą dostosować się do uchwały antysmogowej):

- instalacje energetyczne o mocy do 1 MW,
- instalacje inne niż energetyczne o mocy do 0,5 MW,
- instalacje do suszenia owoców, warzyw, zboża, innych płodów rolnych lub leśnych w ilości do 50 ton,
- instalacje do przechowywania owoców, warzyw, zboża, innych płodów rolnych lub leśnych – w ilości do 50 ton,
- instalacje do chowu lub hodowli zwierząt niezaliczonych do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

O czym muszą wiedzieć wszyscy? Będą kontrole.

W sezonie grzewczym 2019/2020 planuje się przeprowadzenie ponad

4,5 tys. kontroli. Specjalnie powołany do tego zespół sprawdzi:

- domowe instalacje grzewcze: kotły, piece i kominki,
- instalacje energetyczne zainstalowane na terenach, gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza, m.in. działalność wytwórcza w rolnictwie,
- instalacje inne niż energetyczne, np. piece piekarnicze,
- instalacje stosowane w gastronomii, np. piece do pizzy, grille,
- grille, rożna, ruszty, wędzarnie używane przez mieszkańców.

Kontrole rozpoczną się z dniem wejścia w życie nowych przepisów, czyli 1 września. Do ich przeprowadzenia upoważnieni będą strażnicy miejscy przy wsparciu urzędników z Wydziału ds. Jakości Powietrza UMK oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

fot. Bogusław Świerzowski

Wygramy walkę o czyste powietrze

– Blask ognia w kominku czy zdrowie najbliższych? Chyba nikt nie będzie się zastanawiał, co wybrać – mówi prezydent Krakowa Jacek Majchrowski. Jest przekonany, iż mieszkańcy miasta doskonale wiedzą, że tylko działając wspólnie, możemy poprawić jakość powietrza oraz nasze zdrowie. Rozmawia Tadeusz Mordarski.

Kraków jest pierwszym miastem w Polsce, w którym zostanie wprowadzony całkowity zakaz palenia węglem i drewnem. Czy to ma szansę się udać? Mieszkańcy zrezygnują z ogrzewania się przy kominku?

Jacek Majchrowski: Uważam, że mieszkańcy Krakowa są świetnie wyedukowani i świadomi tego, co wpływa dobrze, a co źle na ich otoczenie i zdrowie. Od lat prowadzimy programy edukacyjne i dla dorosłych, i dla dzieci. Wszyscy chcemy oddychać czystym powietrzem. Zdajemy sobie już sprawę z tego, że działanie każdego z nas może polepszyć bądź pogorszyć jakość naszego życia. Stawiając na szali po jednej stronie blask ognia w kominku, o którym Pan mówi, a po drugiej długość życia bliskich, chyba nikt nie ma wątpliwości, co przeważa.

Wiara w dobrą wolę krakowian to jedno, drugie to kontrole...

JM: W chwili, gdy przepisy wejdą w życie, czyli 1 września, rozpoczną się również kontrole. Obejmą m.in. instalacje stosowane w gastronomii, przydomowe grille i wędzarnie oraz piece, kotły i kominki w domach. Będą to kontrole prewencyjne – według ustalonego wcześniej planu, interwencyjne – po zgłoszeniach od innych mieszkańców, oraz tzw. następcze – prowadzone u osób, u których stwierdzono wcześniej naruszenie uchwały antysmogowej.

W sezonie grzewczym 2019/2020 planuje się w sumie 4550 kontroli. Kto będzie je przeprowadzał?

JM: Koordynację i kontrolę działań powierzyliśmy Wydziałowi ds. Jakości Powietrza Urzędu Miasta Krakowa. Do kontroli skierowaliśmy 130 przeszkolonych funkcjonariuszy straży miejskiej, prowadzić je będą także przedstawiciele Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz policji. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego przejmą funkcje pomocnicze.

A sprzęt?

JM: Dysponujemy m.in. monitorem pyłu zawieszonego, detektorem wielogazowym, kamerą termowizyjną i dronem. Wszystkie te urządzenia są mobilne, pomiary muszą być przecież prowadzone na miejscu.

A co z wymianą pieców – „kopciuchów” – na systemy proekologiczne? Wymieniono już 45 tys., ale jednak nie wszystkie.

JM: Te 45 tys. to doskonały wynik. Do tego też przyczyniła się edukacja, a więc także programy, które prowadzimy od lat. Szczególnie ważne były dofinansowywanie wymiany instalacji oraz pomoc finansowa w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE). Z naszych informacji wynika, że do likwidacji na pewno zostały 4 tys. palenisk w 2,5 tys. budynków. Proszę pamiętać, że często w tych przypadkach nie możemy udzielić wsparcia ze względu na różne problemy formalne. Chodzi tu o nieprzeprowadzone postępowanie spadkowe, brak zgody współwłaściciela nieruchomości, jej nieuregulowany stan prawny albo brak zainteresowania właściciela.

Miasto namawia mieszkańców również do korzystania z komunikacji zbiorowej.

JM: Bo komunikacją miejską podróżuje się szybko, wygodnie i ekologicznie. Chcemy, by z roku na rok nasza oferta transportowa była coraz lepsza. Na zakup 110 tramwajów przeznaczaliśmy już ok. miliarda złotych – część nowych pojazdów pojawi się na torach w przyszłym roku, pozostałe do 2023 r.

Wiele czynników, m.in. wynikających z ukształtowania terenu sprawia, że Kraków musi toczyć walkę o czyste powietrze, ale z roku na rok jest to walka coraz bardziej skuteczna. Wspólnie z mieszkańcami ją wygramy.

W Centrum Unijnych Projektów Transportowych złożyliśmy wniosek o dofinansowanie zakupu 50 autobusów elektrycznych. Cały czas obowiązuje porozumienie z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju w sprawie zakupu 161 autobusów elektrycznych. Nieustannie rozbudowujemy też siatkę ścieżek rowerowych i dbamy o przepiękne tereny zielone w mieście.

Ptasi oraz relaksacyjny – nowe Ogrody Krakowian już otwarte!

Od sierpnia mieszkańcy Dzielnicy II Grzegórzki oraz Dzielnicy XIV Czyżyny mogą cieszyć się nowo powstałymi parkami kieszonkowymi. Na Czyżynach wypocząć można wśród pachnącej lawendy i kolorowych budleji, a przy ul. Bobrowskiego dowiedzieć się m.in., czym dokarmiać ptaki i jakie są rodzaje budek lęgowych. Ogród ptasi oraz relaksacyjny zapraszają do odwiedzin. (AM)

Piknik w parku Reduta

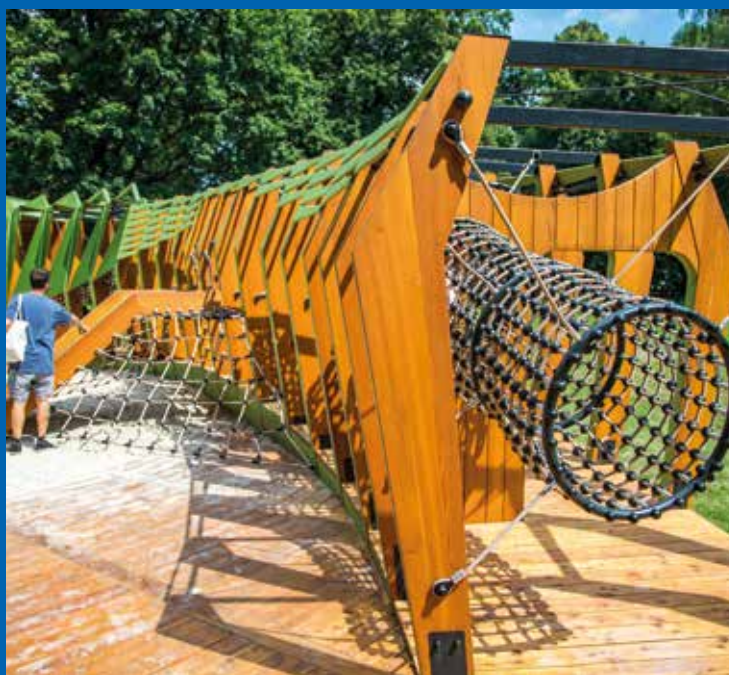
Na zakończenie wakacji zapraszamy serdecznie mieszkańców małych i dużych na wyjątkowy piknik w nowo powstałym parku Reduta. W sobotę, 31 sierpnia zorganizowane zostaną różnego rodzaju warsztaty oraz animacje dla dzieci. Dla uczestników będzie to wspaniała okazja do odkrycia wielopoziomowego placu zabaw czy tras biegowych w części leśnej. Odpoczynek zapewni sad, w którym można zrelaksować się na leżakach oraz hamakach. Ponad ośmiohektarowy park zapewni mnóstwo sposobów na atrakcyjne spędzenie czasu w zieleni. Serdecznie zapraszamy w godzinach 10.00–14.00! (AM)

zdjęcia: Bogusław Świerzowski

Smok Delicjusz zaprasza!

Kolejny Smoczy Skwer powstał w parku Delicjusza. Funkcję gospodarza pełni tam niezwykle przyjazny Smok Delicjusz. W parku znajdziemy urządzenia w niezwyklej formie, jak choćby gryzek czy guzik z pętelką. Dla młodszych przygotowano tzw. matecznik z karuzelą czy huśtawkami. Znajduje się tam również masażer dla najmłodszych użytkowników z niepełnosprawnościami. Większe dzieci ugoszczone zostaną w tzw. strefie śmiałków, czyli gimnazjone wyposażonym w proste przyrządy gimnastyczne służące indywidualnym treningom i aktywnej rekreacji. Wszystkie pokłady niespożytej dziecięcej energii będzie można skierować również na „ścieżkę suchej stopy”, którą tworzą sprężynujące huby ułożone w system suchych kamieni do wieloskoków. (AM)

Aleksandra Mikolaszek

Krakowska zieleń to blisko 50 parków, ogromna liczba skwerów, parki kieszonkowe, uroczyska, lasy czy zieleń przyuliczna. Wspólnym mianownikiem dla każdego rodzaju miejskiej zieleni są bez wątpienia drzewa.

Opieka nad miejskim drzewostanem nie może być przypadkowa / Fot. Bogusław Świerzowski

Drzewa wspólnym dobrem

Nie można zaprzeczyć stwierdzeniu, że obecnie i chyba bardziej niż kiedykolwiek stanowią one nasze wspólne dobro, dziedzictwo, nad którym – z racji swojej długowieczności – opieka musi być odpowiednio zaplanowana. W zarządzaniu zielenią wysoką długoterminowa perspektywa musi być pojęciem kluczowym. Reakcja środowiska naturalnego, w tym również drzew, na nasze działania najczęściej nie jest natychmiastowa, ale trzeba pamiętać, że następuje zawsze.

Opieka nad miejskim drzewostanem nie może być przypadkowa, doraźna i interwencyjna. Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie zdecydował się więc na oznaczanie drzew i tworzenie ich systematycznej inwentaryzacji, która już w tym momencie pozwala na sprawne zarządzanie miejską zielenią wysoką. Arbotagi to w tej chwili jedno z najlepiej sprawdzających

się rozwiązań dostępnych w Europie. Są to niewielkie czarne tabliczki z numerem oraz kodem kreskowym mocowane do drzewa specjalną szpilką arborystyczną, która nie wrasta w pień i nie uszkadza drzewa. Znakovanie wykonywane jest specjalnym sprzętem na wysokości mniej więcej 2,5–2,8 m. Numery na tabliczkach połączone są z systemem informatycznym. Arbotag można więc porównać do karty zdrowia, która zawiera całą historię drzewa. Po wpisaniu numeru do wgranej na tablet czy telefon aplikacji uzyskujemy dostęp do karty wizualnej oceny drzewa, wyników ewentualnego badania tomograficznego, zaleceń pielęgnacyjnych itp. Wszystkie niezbędne informacje znajdują się więc w jednym miejscu i są regularnie gromadzone. System pozwala również na sprawną identyfikację drzewa w terenie oraz przesłanie do odpowiednich służb zlecenia dotyczącego zaplanowanych prac. W tym momencie zinwentaryzowanych zostało ponad 80 tys. drzew. W związku z tym, że zdarza się, iż mieszkańcy zdejmują tabliczki, informujemy, że arbotagi to nie oznaczenia drzew chorych czy przeznaczonych do wycinki. Usuwanie ich opóźnia inwentaryzację miejskiego drzewostanu. Czarne tabliczki są bowiem historią drzew, która budowana przez lata będzie również stanowić źródło informacji o tym, jaki gatunek drzew lepiej znosi miejskie warunki, a z sadzenia którego lepiej zrezygnować.

W ten sposób oznaczane są drzewa już rosnące oraz nowe nasadzenia. Numery od 1000 do 1400 zarezerwowano dla okazów wyjątkowo cennych, czyli pomników przyrody. Warto jednak pamiętać, że

drzew imponujących rozmiarami czy wiekiem jest w Krakowie dużo więcej. Niebawem sporą garść informacji na ich temat będzie można uzyskać dzięki projektowi „Drzewo sędziwe”. Przykładem niech będzie imponujący kasztanowiec zwyczajny rozkładający swoje gałęzie u stóp Wawelu. Przy takich drzewach ograniczone zostanie koszenie, teren będzie odpowiednio zabezpieczony oraz mulczowany. Znajdujące się nieopodal drzewa tabliczki będą przekazywały informacje na temat wieku drzewa, jego cech charakterystycznych oraz tego, co robić, aby nasi sędziwi przyjaciele trwali w zdrowiu. Bardzo często spotykamy się bowiem z nieumyślnym uszkodzaniem drzew – parkowaniem samochodów bezpośrednio na systemach korzeniowych, uszkodzeniami spowodowanymi chęcią wyznania miłośności w „oryginalny” sposób itp. Poprzez pokazanie historii konkretnego drzewa oraz zwrócenie uwagi na jego wyjątkową rolę w środowisku chcemy dążyć do tego, aby mieszkańcy i turyści mogli się z nim utożsamiać i okazać mu należny szacunek. Drzewa są nie tylko fabrykami tlenu, ale przede wszystkim regulują temperaturę otoczenia, redukują prędkość wiatru, przyczyniając się zimą do ograniczenia strat ciepła, zwiększają wilgotność powietrza, pochłaniają wiele zanieczyszczeń, tłumią hałas miejski, a także są schronieniem i pożywieniem dla wielu zwierząt. Odgrywają nieocenioną rolę w kształtowaniu różnorodności biologicznej ekosystemów miejskich, dlatego chcemy w każdy możliwy sposób to podkreślać.

fot. archiwum ZZM

Miejska ekowyprowadka dla pierwszaków

Bidon na wodę wykonany z cukru, worek na buty lub strój sportowy oraz „Moja szkolna supermisja” – publikacja, dzięki której uczniowie będą zmieniać świat na lepsze. To właśnie te trzy elementy tworzą ekologiczną wyprowadkę szkolną przygotowaną przez Miasto Kraków, która w tym roku po raz pierwszy trafi do pierwszoklasistów.

Tomasz Kobylański

Już w przyszłym tygodniu wyprowadkę otrzyma prawie 8 tys. uczniów szkół samorządowych, do których prezydent Jacek Majchrowski skierował takie oto słowa: „Pierwszy dzień w szkole to wyjątkowy moment w życiu każdego z nas. Jestem przekonany, że w szkole, w której rozpoczynasz właśnie naukę, będziesz rozwijać swoje zainteresowania i pasje. Mam nadzieję, że odkryjesz w sobie nowe talenty i poznasz nowych przyjaciół. Życzę Ci, aby nauka zawsze była dla Ciebie przyjemnością i okazją do radości. Pamiętaj, że dasz radę wszystko osiągnąć, jeśli tylko mocno uwierzysz w siebie”.

Uczniowie będą bardziej „eko”...

Jednym z trzech elementów wyprowadki jest bidon wielokrotnego użytku, dzięki któremu pierwszoklasiści będą mogli mieć zdrową wodę zawsze przy sobie. Co więcej, przekazane uczniom bidony są wykonane prawie w 95 proc. z cukru, co jest znakomitą alternatywą dla plastiku. Bidony są w 100 proc. biodegradowalne – posiadają w swoim składzie specjalny dodatek, dzięki któremu po wyrzuceniu bidonu do kompostownika ulegnie on szybkiemu rozkładowi.

Oprócz bidonu do pierwszoklasistów trafi też stały element wyposażenia każdego ucznia, czyli worek na trampki lub strój na WF. Znalazły się na nim krakowskie symbole, w tym Lajkonik czy też oko Smoka Wawelskiego.

...i wyruszą w „szkolną supermisję”

– Z myślą o pierwszoklasistach przygotowaliśmy „Moją szkolną supermisję” – publikację, którą witamy w krakowskiej szkole oraz zachęcamy uczniów i uczennice m.in. do dbania o przyrodę, segregowania odpadów czy korzystania z ekologicznych środków transportu. Dzięki niej już od pierwszego dnia w szkole dzieci same będą mogły poczuć się superbohaterami i ratować świat. Pokazujemy, że

poprzez zabawę i za sprawą nawet drobnych działań można zrobić naprawdę wiele – mówi Ewa Całus, dyrektorka Wydziału Edukacji.

Oprócz tematów poświęconych środowisku w publikacji można znaleźć także wiele ciekawych informacji na temat Krakowa i jego symboli, zdrowego stylu życia czy też bezpieczeństwa uczniów. Przez książkę pierwszoklasistów prowadzi dwójka krakowskich superbohaterów oraz ich jamnik. Ze względu na świętowane w tym roku 70-lecie Nowej Huty postawiono też na nowohuckie akcenty – ilustracje i oprawę graficzną przygotowały artystki

tworzące właśnie w tej dzielnicy: Joanna „Lola” Styrylska oraz Jagoda Pecela.

A dla pierwszaków pochodzących z innych krajów Urząd Miasta Krakowa przygotował publikację w językach angielskim, rosyjskim i ukraińskim, którą będzie można znaleźć wraz z innymi przydatnymi informacjami w Portalu Edukacyjnym Miasta Krakowa. Z kolei Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie pomógł w przygotowaniu publikacji w alfabecie Braille’a oraz druku powiększonym.

Redakcji „Mojej szkolnej supermisji” podjęli się pracownicy Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Krakowa, natomiast druk wykonał Zespół Szkół Poligraficzno-Medialnych im. Z. Klemensiewicza. Publikacja została wydrukowana na ekologicznym papierze Munken Print White, także pozostałe materiały wykorzystane podczas druku dobrano z myślą o naszym środowisku.

Krakowska wyprowadka dla pierwszoklasistów / fot. Tomasz Kobylański / UMK

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

3 sierpnia

- Ceremonia zakończenia XVII Memoriału im. Huberta Jerzego Wagnera, TAURON Arena Kraków, ul. Lema

zdjęcia: Bogusław Świerczowski

- Zakończenie pierwszego etapu 76. Tour de Pologne, al. Focha

8 sierpnia

- Otwarcie 43. Międzynarodowych Targów Sztuki Ludowej, Rynek Główny

11 sierpnia

- Otwarcie 48. Międzynarodowego Kongresu Chirurgów, Centrum Kongresowe ICE, ul. Konopnickiej

14 sierpnia

- Inauguracja Nocy Cracovia Sacra, opactwo Cystersów w Mogile, ul. Klasztorna

Więcej wydarzeń miejskich oraz fotorelacji znajdziesz w OTO FOTOKronice Miasta Krakowa: krakow.pl/otofotokronika

Kolejny krok do budowy klubu kultury w Płaszowie

Zarząd Inwestycji Miejskich w Krakowie wybrał firmę, która przygotuje dokumentację projektową i uzyska zgodę na budowę klubu kultury w Płaszowie. Niedługo ma zostać podpisana umowa. Nowa placówka dla mieszkańców powstanie w rejonie ul. Gumniska.

Jan Machowski

Z pięciu ofert, które wpłynęły w przetargu zorganizowanym przez ZIM, najkorzystniejsza okazała się propozycja firmy AB-PROJEKT F.P.H.U. z Krakowa. Za przygotowanie dokumentacji projektowej i złożenie wniosku o pozwolenie na budowę dla domu kultury, a także opracowanie projektu i złożenie wniosku o ZRID dla drogi dojazdowej do nowej placówki kulturalnej na terenie Płaszowa wykonawca ma otrzymać kwotę prawie 171 tys. zł.

Zakończenie fazy projektowej zadania oraz uzyskanie zgód na budowę planowane jest na rok 2020. Dokumentacja projektowa dla klubu kultury w Płaszowie wykonywana będzie w oparciu o koncepcję Biura Architektonicznego Piotr Kosydar.

Nowy klub kultury powstanie w rejonie ul. Gumniska w Płaszowie. Na parterze kameralnego budynku znajdą się sala

wielofunkcyjna, sale komputerowe, pracownie, sala widowiskowa o powierzchni ok. 150 m kw., pomieszczenia biurowe, administracyjne oraz węzeł sanitarny, a także wózkownia. Na poddaszu budynek będzie posiadał pracownie edukacyjne – muzyczną i plastyczną – z zapleczem technicznym. Piwnica przeznaczona jest na pomieszczenia socjalne oraz techniczne. Budynek ma być w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dodatkowo, na terenie domu kultury jest przewidziane miejsce na tymczasową scenę. Przy budynku powstaną też miejsca postojowe dla samochodów i rowerów.

wizualizacja: archiwum ZIM

Zgłoś „Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi”!

W ramach kampanii „Kraków stawia na Rodzinę” powstała nowa inicjatywa – plebiscyt „Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi”.

Małgorzata Wawrzyńska

Chcemy w ten sposób wskazać, wyróżnić i spopularyzować miejsca na mapie Krakowa przyjazne rodzinom z dziećmi, a także docenić te podmioty, które podejmują działania na rzecz tworzenia udogodnień dla rodzin – informuje pełnomocnik prezydenta Krakowa ds. rodziny Marzena Paszkot.

W ramach plebiscytu najbardziej zaangażowane miejsca zostaną nagrodzone certyfikatem Prezydenta Miasta Krakowa w następujących kategoriach:

- I kategoria: Hotele, gastronomia i rozrywka,
- II kategoria: Firmy produkcyjne, obiekty handlowo-usługowe i mieszkalne,
- III kategoria: Kultura, sport i rekreacja,
- IV kategoria: Urzędy i edukacja,
- V kategoria: Zdrowie.

W zgłoszonych do plebiscytu punktach (m.in. sklepy, urzędy, miejsca rozrywki i rekreacji, firmy usługowe, obiekty mieszkalne itp.) weryfikowane będą informacje na temat udogodnień dla rodzin z dziećmi np. pokoje dla matki z dzieckiem, kąpiki do zabawy, krzesetka/

przewijaki dla dzieci. Zostanie również sprawdzone to, czy miejsca te są odpowiednio przygotowane do przyjęcia rodzin z dziećmi. Laureaci plebiscytu będą oficjalnie uhonorowani podczas uroczystej gali zorganizowanej po zakończeniu plebiscytu. Uwaga – w plebiscycie nie mogą brać udziału podmioty, których działalność polega głównie na świadczeniu usług na rzecz rodzin z dziećmi.

Aby zgłosić obiekt do plebiscytu, należy wypełnić elektronicznie formularz zgłoszeniowy na stronie: www.kkr.krakow.pl/plebiscyt lub odesłać jego papierową wersję do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia UMK, ul. Dekerta 24, 30-703 Kraków. Zgłoszenia będą przyjmowane do 30 września 2019 r.

Szczegółowe informacje o projekcie można znaleźć na stronie: www.kkr.krakow.pl w zakładce „Plebiscyt”.

Nowa inicjatywa została objęta honorowym patronatem Prezydenta Miasta Krakowa.

Darmowy transport do przedszkola

Kilka miesięcy temu Kraków rozszerzył grupę dzieci uprawnionych do darmowego transportu do przedszkola oraz opieki podczas przewozu o trzy- i czteroletki posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Rodzice i opiekunowie, którzy chcieliby skorzystać z tej możliwości w zbliżającym się roku szkolnym, mogą już składać wnioski o objęcie ich rodziny takim wsparciem.

Tomasz Kobyłański

Kraków, realizując obowiązek wynikający z Prawa oświatowego, zapewnia niepełnosprawnym dzieciom pięcio- i szesnoletnim objętym wychowaniem przedszkolnym bezpłatny dowóz i opiekę w czasie przewozu do najbliższego przedszkola czy oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej. Rodzice,

którzy sami dowożą dziecko do placówki, mogą otrzymać od Miasta zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna (po zawarciu z Miastem stosownej umowy).

Prawo oświatowe nie nakłada na samorząd obowiązku dowozu w przypadku dzieci młodszych, daje jednak taką możliwość – gmina może zorganizować bezpłatny transport i opiekę także w przypadkach, w których ustawa tego nie wymaga. Tak też uczynił Kraków, który w kwietniu 2019 r. przyjął uchwałę w tej sprawie. Dzięki temu od 1 września 2019 r. Miasto będzie organizować bezpłatny transport także dla niepełnosprawnych dzieci trzy- i czteroletnich. Podobnie jak w przypadku starszych przedszkolaków rodzice, którzy sami dowożą maluchy do przedszkola, będą mogli wybrać rozwiązanie alternatywne, tj. otrzymać od Miasta zwrot kosztów za przejazdy dziecka i opiekuna.

Jak złożyć wniosek?

Aby skorzystać z darmowego dowozu lub otrzymać zwrot kosztów, należy wypełnić odpowiedni wniosek i dostarczyć go wraz z kserokopią aktualnego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Krakowa. Szczegółowe informacje można uzyskać w Wydziale Edukacji: tel. 12 616-52-27.

**OŚRODEK KULTURY
KRAKÓW-NOWA HUTA
WWW.KRAKOWNH.PL**

#13 KLUBÓW
ANEKS
DUKAT
HERKULES
JEDNOŚĆ
JĘDRUŚ
KARINO
KRZESŁAWICE
MIRAGE
POD KASZTANAMI
303
WERSALIK
ZAKOLE
ZGODY

KULTURA

OD
A
DO
Z
DLA

**DZIECI
MŁODZIEŻY
DOROSŁYCH
SENIORÓW**

Kraków przeciw przemocy

Z rodziną zazwyczaj kojarzymy bliskość, spokój, radosne wspólne chwile... Zdarza się jednak i tak, że najbliższe nam osoby nie budują pozytywnych relacji, lecz krzywdzą tych, którym powinny zapewnić bezpieczeństwo.

Małgorzata Łyżwińska-Kustra*

Przemoc w rodzinie może dotyczyć osób w każdym wieku, bez względu na wykształcenie, dochód, posiadany majątek czy miejsce zamieszkania. Przemoc naraża ofiarę na wiele negatywnych przeżyć i odczuć – cierpienie, ból, permanentny stres, utratę zdrowia, a nawet życia. Ciągły lęk, życie w poczuciu zagrożenia, skąd i kiedy przyjdzie kolejny atak, nie pozwalają spokojnie funkcjonować, dlatego dla rodziny lub osoby dotkniętej przemocą ważne jest, aby pomoc przyszła jak najszybciej, a problem nie narastał.

Wśród form przemocy wyróżniamy przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną. W przypadku osób niepełnosprawnych, starszych czy dzieci może dochodzić do zaniedby-

wania, niezaspokajania ich potrzeb (np. nie otrzymują stosownego wyżywienia, odzieży, opieki medycznej, leków przepisanych przez lekarza).

Takie zachowania najbliższych krzywdzą osoby potrzebujące wsparcia, nie pozwalając im na spokojne i bezpieczne życie. Bardzo często osoba krzywdzona boi się, że ujawnienie przemocy może skutkować eskalacją negatywnych zachowań ze strony sprawcy, który groźbami wymusza milczenie ofiary.

Za każdym razem, kiedy dochodzi do ujawnienia przemocy, specjaliści podejmują działania służące jej przerwaniu – udzielają pomocy osobom pokrzywdzonym, ale także uświadamiają sprawcy przemocy konsekwencje jego czynów. Ponadto

proponują możliwe formy pomocy tak, aby osoba dotknięta przemocą mogła poczuć się bezpieczna, a stosująca przemoc – zmienić dotychczasowe zachowania.

Konieczne jest kształtowanie właściwych postaw wobec przemocy w rodzinie, w tym edukowanie społeczeństwa tak, byśmy umieli odpowiednio reagować na przemoc i nie obawiali się stawać w obronie osoby krzywdzonej. Pamiętajmy, że pozostając obojętnymi na wołanie

o pomoc, stajemy po stronie sprawcy. W tym celu w Krakowie od kilku lat prowadzone są spotkania informacyjno-edukacyjne dla mieszkańców oraz pracowników instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Takie działania są prowadzone przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we współpra-

cy z przedstawicielami innych instytucji w ramach kampanii informacyjnej „Bądźmy wrażliwi!”

Tegoroczna odsłona tej kampanii wiąże się m.in. z publikacją spotu zwracającego uwagę na przemoc wobec seniorów, przygotowanego bezpłatnie przez studentów Krakowskiej Szkoły Filmowej im. Wojciecha Jerzego Hasa. Spot będzie wyświetlany w pojazdach komunikacji miejskiej oraz dostępny na stronach: www.krakow.pl oraz www.mops.krakow.pl. Zachęcamy jednak nie tylko do jego obejrzenia, ale przede wszystkim do reagowania w sytuacjach, gdy jesteśmy świadkami przemocy.

*pracownik MOPS-u

Przypadki przemocy w rodzinie można zgłaszać:

- na policję, tel. 997 lub telefon alarmowy 112;
- do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, tel. 12 616-53-08;
- do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, tel. 12 421-92-82;
- do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, tel. 12 425-81-70.

OPEN KRAKOW

OTWARTY KRAKÓW

ВІДКРИТИЙ КРАКІВ

ОТКРЫТЫЙ КРАКОВ

Kraków otwarty na świat

Kraków nieustannie przyciąga ludzi z różnych zakątków świata. Większość z nich odwiedza miasto tylko turystycznie, ale część zostaje u nas na dłużej – by się uczyć i pracować. W Małopolsce przebywa obecnie prawie 42 tys. obcokrajowców z ważnymi pozwoleniami na pobyt stały lub czasowy. Kraków jako stolica regionu wypracował systemowe rozwiązania, by ich integrować z mieszkańcami i pomóc im rozwiązać pojawiające się problemy wynikające m.in. z różnic kulturowych czy odmiennych realiów prawnych.

Joanna Korta

Kraków to drugie – po Warszawie – polskie miasto z tak bardzo zróżnicowaną populacją mieszkańców. Nic dziwnego – stolica Małopolski jest niezmiennie ważnym ośrodkiem akademickim oraz miejscem lokowania inwestycji gospodarczych, przyciągających zagraniczny kapitał finansowy i ludzki. Szacuje się, że 2/3 wszystkich cudzoziemców w naszym województwie mieszka właśnie w Krakowie. Najlichniesz grupę stanowią Ukraińcy, ale są także Rosjanie, Białorusini, Hindusi czy Włosi.

Miasto od wielu lat tworzy przestrzeń oraz narzędzia służące integracji cudzoziemców przybywających do Krakowa w różnych celach. Przypieczętowaniem tej polityki było uchwalenie przez radnych 14 września 2016 r. Programu „Otwarty Kraków”, który jasno określa działania związane z obsługą cudzoziemców w urzędach i instytucjach publicznych, a także te dotyczące ich udziału w życiu miasta.

– Miasto podejmuje konkretne działania na rzecz nowych mieszkańców, ułatwiając im przede wszystkim dotarcie do informacji. Bardzo ważną rolę odgrywa Punkt Informacyjny dla Obcokrajowców. Dużym wsparciem dla naszych gości jest także tłumaczenie na języki obce procedur oraz wydawnictw miejskich skierowanych do mieszkańców lub też tworzenie źródeł informacji przeznaczonych dla obcokrajowców, takich jak np. druga edycja informatora dotyczącego świadczeń

wydana przez Krakowskie Centrum Świadczeń czy choćby Informator Krakowskiej Rodziny – wylicza Mateusz Płoskonka, zastępca dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia. Cudzoziemcy mogą też aktywnie uczestniczyć w życiu miasta m.in. poprzez składanie projektów i głosowanie w ramach budżetu obywatelskiego. Miasto przygotowało dla nich także pakiet powitalny wraz z broszurą informacyjną w języku angielskim i ukraińskim. Ponadto szkolimy pracowników samorządowych m.in. z komunikacji międzykulturowej.

W tym roku po raz pierwszy wręczono tytuł Krakowskiego Ambasadora Wielokulturowości, bo intencją władz miasta jest wspieranie działalności oraz inicjatyw mających na celu promowanie

zróżnicowania kulturowego, etnicznego, wyznaniowego oraz integrację mieszkańców Krakowa i środowisk cudzoziemców. Temu służą także konferencje, wystawy, pokazy filmowe, a także zakrojona na wielką skalę współpraca z organizacjami pozarządowymi owocująca m.in. organizacją warsztatów czy pikników. Jednym z najważniejszych wydarzeń, które na stałe wpisało się już w kulturalny kalendarz miasta, jest Festiwal Wielokulturowy, który w 2018 r. był poświęcony głównie najbliższym sąsiadom – Ukraińcom. – Korzystamy z narzędzi, jakie daje Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, umożliwiającą realizację konkursów dla dzieci migrantów czy choćby wsparcia ukraińskiej młodzieży mieszkającej w krakowskich internatach. Takich projektów już w tym roku zrealizowano kilkanaście – dodaje dyrektor Płoskonka.

Miasto zbudowało też platformę współpracy między przedstawicielami mniejszości i cudzoziemców a samorządem – powstał interdyscyplinarny zespół ds. współpracy na rzecz realizacji Programu, który spotyka się raz w miesiącu.

Fot. archiwum Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

fot. Bogusław Świerżowski

Rafał Grabowski

prezes Fundacji Współpracy Polsko-Ukraińskiej "U-WORK", od 2018 r. pracuje społecznie w Radzie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa jako przedstawiciel organizacji pozarządowych, na rzecz zwiększenia zaangażowania obcokrajowców w życie Krakowa. W 2019 r. został członkiem Rady Działalności Pożytku Publicznego IV kadencji na lata 2019–2022

Największym problemem jest kwestia nienależąca do kompetencji Urzędu Miasta. Chodzi o długi okres pozyskiwania kart czasowego pobytu, za których przyznawanie odpowiedzialne są władze centralne czy też wojewódzkie. Takie procedury za bardzo się przeciągają.

Wielokulturowy Kraków

Z Rafałem Grabowskim, prezesem Fundacji Współpracy Polsko-Ukraińskiej „U-WORK” na temat Punktu Informacyjnego dla Obcokrajowców oraz o codziennych problemach imigrantów i potrzebie integracji rozmawia Paweł Waluś.

Czym dokładnie zajmuje się Punkt Informacyjny dla Obcokrajowców?

Rafał Grabowski: Jest to miejsce, w którym obcokrajowcy uzyskują informacje na temat przepisów prawa, legalizacji swojego pobytu, legalizacji swojej pracy i sposobu funkcjonowania w Krakowie. Informacje te mogą uzyskać w czterech językach: polskim, ukraińskim, angielskim i rosyjskim. Często też staramy się pomóc w innych językach, takich jak francuski czy niemiecki. Jeśli zajdzie taka potrzeba, jest też możliwość rozmowy po hiszpańsku i arabsku.

Punkt informacyjny prowadzi również spotkania z doradcą metodycznym ds. wielokulturowości oraz z doradcą zawodowym, prawnikiem, pracownikami ZUS-u czy Grodzkiego Urzędu Pracy.

Czy Kraków jest gotowy, aby przyjąć do siebie obcokrajowców?

RG: Kraków od zawsze był wielokulturowy, więc w tej kwestii jesteśmy dobrze przygotowani. Miasto wspiera migrantów poprzez Program „Otwarty Kraków”. Właśnie w jego ramach działa punkt informacyjny. Część procedur administracyjnych została przetłumaczona na języki obce, a przy Prezydencie Miasta Krakowa działa specjalny zespół, który zajmuje się sprawami obcokrajowców. Zajmujemy się też innymi kwestiami, np. w ramach punktu informacyjnego zorganizowaliśmy dla urzędników lekcje języka ukraińskiego. Jego znajomość wśród pracowników administracji bardzo ułatwia życie osób, które dopiero co pojawiły się w Krakowie.

A czego nam jeszcze brakuje?

RG: Największym problemem jest kwestia nienależąca do kompetencji Urzędu Miasta. Chodzi o długi okres pozyskiwania kart czasowego pobytu, za których przyznawanie odpowiedzialne są władze centralne czy też wojewódzkie. Takie procedury za bardzo się przeciągają. Miasto stara się wyjść obcokrajowcom naprzeciw, co widać chociażby po tym, że w Krakowie mamy najkrótszy ze wszystkich dużych miast w Polsce czas oczekiwania na oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Jeszcze jakiś czas temu taka procedura mogła trwać nawet do trzech miesięcy. Teraz zdarza się, że potrzebne są na nią tylko trzy dni. To duże wsparcie nie tylko dla imigrantów, ale również przedsiębiorców.

Czy są prowadzone jakieś akcje skierowane do obcokrajowców lub mieszkańców, aby wzmocnić nasze więzi?

RG: Chcemy, aby działania integracyjne były prowadzone w ramach Centrum Wielokulturowego. W tej chwili trwają poszukiwania lokalu, w którym takie centrum mogłoby się znajdować. Wiemy również o kilku projektach złożonych przez imigrantów do budżetu obywatelskiego. Jednym z nich jest zakup książek ukraińskich do krakowskich bibliotek. Drugim są lekcje języka polskiego dla obcokrajowców. Migranci w Krakowie czują się coraz bardziej jak u siebie, składają projekty dotyczące dzielnic, w których mieszkają, jak np. instalacja oświetlenia na ulicy.

A co my jako mieszkańcy Krakowa możemy zrobić, żeby pomóc obcokrajowcom?

RG: Przede wszystkim możemy informować znanych nam obcokrajowców mieszkających w Krakowie o istnieniu naszego punktu. Oferujemy im pomoc w trudnych sytuacjach i wspieramy ich w jak najszybszym rozwiązywaniu różnych problemów. Pamiętajmy też, że integracja nie dzieje się sama. Do niej potrzebne są dwie strony. Społeczeństwo przyjmujące, czyli w tym przypadku krakowianie, również musi wyrazić chęć integracji z obcokrajowcami. Zachęcamy więc do udziału w różnych wydarzeniach wielokulturowych, takich jak pikniki czy warsztaty, bo tych w Krakowie nie brakuje.

fot. archiwum Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

Joanna Korta

Jak zalegalizować swój pobyt w Polsce, zarejestrować działalność gospodarczą w ZUS czy zapisać dziecko do szkoły? Między innymi na te pytania szukają odpowiedzi cudzoziemcy, którzy zgłaszają się do Punktu Informacyjnego dla Obcokrajowców w Krakowie, działającego przy ul. Batorego 2/28.

Przyjdź po wiedzę i wsparcie

Punkt został uruchomiony w kwietniu ubiegłego roku. O tym, że jest potrzebny, najlepiej świadczy fakt, że w ubiegłym roku jego konsultanci pomogli 1344 obcokrajowcom, w tym 191 podczas sesji tematycznych z ekspertem. W punkcie udzielane są informacje z zakresu: przepisów prawa (m.in. legalizacji pobytu, zakupu i najmu nieruchomości); sposobu funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych i dostępu do służby zdrowia; dostępu do rynku pracy, podniesienia kwalifikacji zawodowych; uzyskania pomocy społecznej, mieszkaniowej i świadczeń socjalnych; edukacji dzieci i dorosłych – w tym nauki języka polskiego; dostępu do kultury i procedur administracyjnych związanych z bieżącym funkcjonowaniem (np. prawo jazdy, rejestracja samochodu, meldunek, PESEL, E-PUAP itp.).

Punkt działa także na rzecz wzrostu zaangażowania obywatelskiego cudzoziemców mieszkających w Krakowie oraz ich integracji z mieszkańcami np. poprzez informowanie na temat organizacji i instytucji działających na rzecz migrantów oraz mniejszości narodowych i etnicznych funkcjonujących w Krakowie, popularyzowanie wiedzy na temat wydarzeń

kulturalno-oświatowych czy pomoc w zrzeszaniu się i samoorganizacji.

Obsługa w Punkcie Informacyjnym jest prowadzona w czterech językach: polskim, angielskim, ukraińskim i rosyjskim. Uruchomiono dyżurny telefon 12 312-06-46 oraz skrzynkę mailową: info@migrant.krakow.pl.

Punkt jest prowadzony przez Fundację Współpracy Polsko-Ukraińskiej U-WORK, która przy wykonywaniu powierzonych zadań współpracuje ze Stowarzyszeniem INTERKULTURALNI.PL, Fundacją Wspierania

Kultury i Języka Polskiego im. M. Reja, Fundacją ONE WORLD – ONE HEART i Stowarzyszeniem Rodzin Wielokulturowych. Patronem medialnym jest portal „UAinKrakow.pl”.

Punkt działa w każdy poniedziałek w godz. 08.00–15.00, wtorek 14.00–19.00, środa 08.00–13.00, czwartek 14.00–19.00, piątek 08.00–13.00, a także w drugą i trzecią sobotę miesiąca od 10.00 do 14.00 i trzecią niedzielę miesiąca między 10.00 a 14.00.

Wszystkie przydatne dla obcokrajowców informacje na bieżąco zamieszczane są w portalu www.otwarty.krakow.pl. Znajdziemy tam m.in. tłumaczone na cztery języki dokumenty i procedury urzędowe, zapowiedzi ciekawych imprez oraz wiele innych przydatnych wiadomości, które pozwolą szybciej oswoić się z nowym miejscem zamieszkania.

Administratorzy zachęcają do współpracy wszystkie osoby, instytucje i podmioty, które działają w dziedzinie wielokulturowości. Kontakt: Otwarty Kraków, os. Centrum C10, 31-931 Kraków, tel. 12 616-78-18, 12 616-78-23, e-mail: otwarty@um.krakow.pl.

Zapraszamy także do kontaktu z Referatem ds. Wielokulturowości i Projektów Społecznych, który działa w ramach Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia UMK, ul. Dekerta 24, tel. 12 616-98-44 lub 12 616-98-45.

Krakowscy Ambasadorzy Wielokulturowości / fot. Wiesław Majka / UMK

Poznaj Krakowskich Ambasadorów Wielokulturowości

To dzięki nim krakowianie szybciej i lepiej integrują się z obcokrajowcami. To oni pomagają zrozumieć kulturę i obyczaje innych narodowości. Po raz pierwszy w historii Kraków wybrał Ambasadorów Wielokulturowości.

Tadeusz Mordarski

Krakowski Ambasador Wielokulturowości to tytuł nowy, będący odpowiedzią na zmieniający się świat i dyskusję o roli różnych kultur i ich potrzebach w naszym mieście. Wielokulturowość jest dobrem, które nas wszystkich wzbogaca i poszerza nasze horyzonty – mówił Andrzej Kulig, zastępca prezydenta Krakowa ds. polityki społecznej i komunalnej.

Celem konkursu jest promowanie zróżnicowania kulturowego, etnicznego, wyznaniowego oraz integracja mieszkańców Krakowa i środowisk cudzoziemców. Kapituła przyznała po dwie nagrody w dwóch kategoriach.

Zapraszamy do poznania tych, którzy zdobyli tytuły:

Kategoria A – organizacje pozarządowe, instytucje, firmy, grupy nieformalne:

Stowarzyszenie INTERKULTURALNI.PL istnieje w Krakowie od dziewięciu lat. To pierwsza organizacja działająca na rzecz rozwoju społeczeństwa wielokulturowego. Stowarzyszenie opracowało diagnozę potrzeb cudzoziemców w Krakowie oraz przygotowało instytucje publiczne i samorządowe świadczące cudzoziemcom pomoc. Od 2012 r. organizuje Festiwal Wielokulturowy Interkulturalia, pozwalający poznać różnorodność kultur europejskich i pozaeuropejskich. – Dzięki współpracy międzysektorowej Stowarzyszenia z różnymi instytucjami publicznymi i samorządowymi powstała miejska strategia integracyjna, której zwieńczeniem było opracowanie

i przyjęcie Programu „Otwarty Kraków” – czytamy w uzasadnieniu Kapituły.

Fundacja Diversity Hub od 2015 r. działa w dziedzinie wielokulturowości poprzez konsekwentne promowanie otwartości na wszystkie kultury i na każdego człowieka w miejscu pracy. Obecnie jest jedną z najważniejszych organizacji, która nadaje ton dyskusji w zakresie Diversity&Inclusion, tworząc unikalną przestrzeń do dyskusji, dzielenia się wiedzą i kompetencjami. We współpracy z UMK Fundacja zorganizowała konferencję Krakowskie Forum Interkulturowe Miasto–Ludzie–Biznes oraz inne konferencje, które budują wizerunek Krakowa jako miasta otwartego, szanującego różnorodność, wspierającego grupy defaworyzowane.

Fundacja koncentruje swoją aktywność przede wszystkim bezpośrednio w samych firmach, wpływając na codzienne praktyki wielu organizacji. Diversity Hub to marka znana w środowisku biznesu, a jej działania są powiązane z celami zawartymi w miejskim Programie „Otwarty Kraków”.

Kategoria B – osoby indywidualne:

Urszula Majcher-Legawiec od kilku lat działa w Krakowie na rzecz wielokulturowego społeczeństwa jako prezes Fundacji Wspierania Kultury i Języka Polskiego im. M. Reja. Szczególnym polem działania Fundacji jest edukacja szkolna, szkolenie kadry pedagogicznej, przygotowywanie materiałów dydaktycznych.

– Realizuje wyzwania łączące kompetencje wielu środowisk: szkolnego, akademickiego, NGO i wydawnictw publikujących materiały do nauki języka polskiego jako obcego. Organizuje lub współorganizuje konferencje poświęcone problematyce wielokulturowości w polskiej szkole i edukacji ucznia z doświadczeniem migracji – piszą członkowie Kapituły.

Olha Menko od 2017 r. zajmuje się działalnością na rzecz dialogu międzykulturowego. Stworzyła Klub Debat, w ramach którego są prowadzone spotkania dyskusyjne na tematy społeczne.

Od 2018 r. pracuje na stanowisku redaktorki naczelnej portalu informacyjnego dla Ukraińców – www.UAinKrakow.pl. Na stronach portalu publikuje informacje niezbędne do funkcjonowania obcokrajowców w Polsce. W ramach działalności portalu była współorganizatorką wydarzeń wielokulturowych, takich jak Art-Picnik i pokazy filmowe.

Celem konkursu jest promowanie zróżnicowania kulturowego, etnicznego, wyznaniowego oraz integracja mieszkańców Krakowa i środowisk cudzoziemców.

Gala operetkowa w alei Róż

Powaga i żart, wiedeński walc i taniec ludowy, wielka miłość i płocze zaloty – operetka jest pełna kontrastów, które lekka muza potrafi finezyjnie łączyć. W podróż do tego bogatego, wielobarwnego świata zabiorą nas artyści Opery Krakowskiej podczas gali w alei Róż w Nowej Hucie w sobotę, 31 sierpnia o godz. 19.00. Wstęp na koncert jest wolny.

Aleksandra Bałda

Muzyka lekka, łatwa i przyjemna – zwykło się mówić o operetce, jednak chwytliwe melodie to nie wszystko! Najwięksi twórcy gatunku – Johann Strauss, Franz Lehár czy Emmerich Kálmán – byli nie tylko mistrzami komponowania eleganckich walców, skocznych poplek i ognistych czardaszów, które nuciły całe Wiedeń. Byli bystrymi obserwatorami i komentatorami ówczesnego społeczeństwa. Ich dzieła stanowią odbicie epoki, „całej przedwojennej ery, pustego światła nocnych lokali, lowelasów i szansonetek, światła, w którym kochanków i metresy zmieniano wraz z każdym programem”, jak pisał Bernard Grün o „Księżniczce czar-

dasza”, największym dziele Kálmána. Dlatego koncerty operetkowe to nie tylko świetna rozrywka, ale także fascynująca podróż do przedwojennych salonów, teatrów, a nawet buduarów.

Zabiorą nas w nią znakomici soliści krakowskiej sceny operowej: Agnieszka Kuk, Monika Korybalska, Tadeusz Szlenkier, Adam Szerszeń oraz Jarosław Bielecki. Towarzyszyć im będzie Orkiestra Opery Krakowskiej pod batutą Tomasza Tokarczyka.

– Gala operetkowa w alei Róż ma wieloletnią tradycję i jest jedną z najpiękniejszych chwil integrujących mieszkańców Nowej Huty niezależnie od ich wieku – mówi Izabela Helbin, dyrektor Krakowskiego Biura Festiwalowego. – Jak co roku zaprezentujemy najpiękniejsze

utwory operowe i operetkowe, a uczestnikom wydarzenia rozdamy róże – w tym roku wspólnie świętując 70-lecie Nowej Huty.

W nowohuckiej alei zabrzmiały operetkowe przeboje, m.in. „Czardasz Silvy” i „Artystki, artystki z variété” z „Księżniczki czardasza” Kálmána, poruszająca aria „Twoim jest serce me” z „Krainy uśmiechu” Franza Lehára i wciąż aktualne kuplety Barinkaya z „Barona cygańskiego”. Nie zabraknie w programie „Marsza Radetzkiego” Johanna Straussa (ojca), granego tradycyjnie na zakończenie Koncertu Noworocznego w Wiedniu.

W Roku Stanisława Moniuszki proponujemy też „Tańce góralskie” i dramatyczną arię Jontka „Szumią jodły...” z „Halki”, a także „Dumkę Jadwigi” i „Polonez Miecznika” ze „Strasznego dworu”. By uzupełnić polski kontekst, w program wplatamy też „Kujawiaka” Henryka Wieniawskiego oraz „Walca Caton” z III aktu „Casanovy” Ludomira Różyckiego.

Gala operetkowa organizowana jest przez Miasto Kraków i Krakowskie Biuro Festiwalowe we współpracy z Operą Krakowską.

Stwórzmy nową przestrzeń w mieście!

Masz pomysł, jak powinno wyglądać miejsce spotkań kulturalnych na miarę naszych czasów? Nie wahaj się i weź udział w ankiecie przygotowanej przez Krakowskie Biuro Festiwalowe.

Patryk Lewandowski

Poszukiwane są ciekawe koncepcje, według których utworzymy nową przestrzeń u stóp Wawelu. Na Powiśle 11 od lat funkcjonują punkt informacji miejskiej InfoKraków, kawiarnia oraz stoliska z pamiątkami związanymi z miastem. Teraz sam możesz zaplanować to miejsce od nowa. Czas na Nowe Powiśle 11!

Krakowskie Biuro Festiwalowe chce stworzyć miejsce, które posłuży wszystkim mieszkańcom Krakowa, turystom, a przede wszystkim uczestnikom i organizatorom wydarzeń kulturalnych w mieście. Ma to być przestrzeń do zabawy przy najlepszych dźwiękach, twórczej rozmowy o kulturze czy podziwiania instalacji artystycznych. Ważny jest głos każdego mieszkańca! Aby wypełnić ankietę, wystarczy wejść na stronę internetową ankieta.biurofestiwalowe.pl/NowePowisle11 i poświęcić zaledwie kilka minut, by odpowiedzieć na wszystkie pytania. Ankiety można wypełnić do

ankieta.biurofestiwalowe.pl/NowePowisle11 i poświęcić zaledwie kilka minut, by odpowiedzieć na wszystkie pytania. Ankiety można wypełnić do

15 września 2019 r. Ze względu na swoją lokalizację Powiśle 11 ma ogromny potencjał. To prawie 750 m kw., które KBF zamierza zaprojektować zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców oraz w nawiązaniu do aktualnych trendów. Coraz częściej pojawia się potrzeba rewitalizacji tego typu przestrzeni. A jeśli nawet nie rewitalizacji, to pisanie ich historii od nowa.

Fot. Bogusław Świerzowski

Wulkan na wyspie Jawa / Fot. Pixabay

Aromatyczna i barwna Indonezja

Położona w Azji Południowo-Wschodniej i Oceanii Indonezja jest największym wyspiarskim państwem świata. Powszechnie kojarzy się ona z bajkowymi plażami, których fotografie kuszą w folderach turystycznych, oraz niezwykłym bogactwem przyrodniczym Bali, Jawy, Sumatry, Flores czy Borneo.

Izabela Haupt

Warto wiedzieć, że Republika Indonezji to także ojczyzna muzyki gamelanowej i batików wpisanych w 2009 r. na Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. To dom „smoków” (waranów) z Komodo oraz produ-

cent najdroższej kawy świata – kopi luwak. Słowem, jest to kraj o ogromnym zróżnicowaniu geograficznym i kulturowym oraz dynamicznie rozwijającej się gospodarce, której jednym z filarów jest eksport kawy.

To właśnie doskonała indonezyjska kawa będzie jednym z motywów przewodnich dwudniowej prezentacji tego kraju, organizowanej przez Ambasadę Republiki Indonezji w Polsce na krakowskim Rynku Głównym. Zostanie ona oficjalnie zainaugurowana w piątek, 30 sierpnia o godz. 17.00. Na kameralnej scenie, usytuowanej między Sukiennicami a kościołem św. Wojciecha, w piątek od 14.00 do 20.00 i w sobotę od 12.00 do 18.00 odbywać się będą pokazy (w tym barystyczny połączony z degustacją indonezyjskiego „czarnego złota”), prezentacje i konkursy.

Do Krakowa przyjedzie Warsaw Gamelan Group – jedyny w Polsce zespół prezentujący tradycyjną muzykę indonezyjską z Jawy Środkowej. Artyści będą koncertować na Rynku w godzinach popołudniowych 30 i 31 sierpnia. To przy ich akompaniowaniu odbędą się pokazy tradycyjnego indonezyjskiego tańca. W ostatni weekend sierpnia warto zafundować sobie odrobinę indonezyjskiej egzotyki w krakowskiej odśtonie!

Stolik Hoovera zaprasza po raz drugi

Pierwsza odśtona projektu Hoover Table realizowanego przez Urząd Miasta Krakowa, Konsulat Generalny USA w Krakowie, American Chamber of Commerce i Polski Instytut Filantropii pozwoliła zebrać ponad 60 tys. zł.

Kinga Stoszek

Dzięki Państwa hojności 30 dzieci z krakowskich ośrodków opiekuńczo-wychowawczych i podopiecznych Stowarzyszenia SIEMACHA pojechało na Mazury, by połączyć aktywny wypoczynek z nauką języka angielskiego.

Sukces akcji zachęcił nas do jej kontynuowania. Tematem tegorocznego konkursu dla dzieci i młodzieży jest „Mój Hoover”.

Uczestnicy zostali poproszeni o zaprezentowanie – w formie literackiej, plastycznej lub filmowej – sylwetki współczesnego bohatera na miarę 31. prezydenta USA Herberta Hoovera, a więc kogoś, kogo cechują m.in. współczucie, dobroczynność i hojność.

Do zeszłorocznych beneficjentów projektu dołączą dzieci z rodzin o niższym statusie materialnym. Bezpośrednimi fundatorami nagród będą przedsiębiorcy skupieni w AmCham i Izbie Przemysłowo-Handlowej w Krakowie. Druga część wpływów pochodzić będzie z restauracji, a więc pośrednio fundatorem będzie każdy, kto w dniach 1–30 września usiądzie przy specjalnie oznakowanym Stoliku Hoovera i zamówi swoje ulubione danie. Szczegóły na stronie: www.hoover-table.pl. Dziękujemy za wsparcie i życzymy smacznego!

Hoover Table

Promuj Nową Hutę!

Biblioteka Kraków zaprasza młodych twórców w wieku 16–24 lat do udziału w konkursie na mem lub film promujący Nową Hutę.

Patryk Lewandowski

Zadaniem uczestników jest stworzenie memu (rozumianego jako połączenie elementu graficznego z tekstowym) lub filmu, który trwa od 60 do 90 sekund, poświęconego mieszkańcom, tradycjom, historii lub kulturze Nowej Huty.

Prace konkursowe będą oceniane w dwóch grupach wiekowych: 16–19 i 20–24 lata. Pod uwagę będą brane: zgodność z tematyką konkursu, oryginalność pomysłu, jakość i estetyka wykonanej pracy oraz kreatywność autora. W każdej kategorii (mem oraz film) wyłonieni zostaną zwycięzcy, dodatkowo jury może również przyznać

wyróżnienia. Prace konkursowe można zgłaszać do 31 października 2019 r. Warunkiem uczestnictwa jest dostarczenie karty zgłoszenia do dowolnej filii Biblioteki Kraków lub przesłanie jej na adres: Biblioteka Kraków, pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, 31-154 Kraków z dopiskiem „Konkurs na mem lub film”. Gotowy mem w formacie jpg/png (wielkość maks. 3 MB) należy przesłać elektronicznie na adres: konkursy@biblioteka.krakow.pl, a film konkursowy – opublikować w serwisie YouTube (z oznaczeniami: #bibliotekakrakow i #70-lecieNowejHuty) i przysłać link do niego na adres: konkursy@biblioteka.krakow.pl.

Biblioteka na Rajskiej zaprasza!

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie zaprasza na spotkania otwarte w ramach projektu „Architektura miast. Krakowska perspektywa”.

Patrycja Dziędzic

Spotkania poświęcone współczesnej architekturze miast będą odbywać się do września 2019 r. Do tej pory gośćmi projektu byli: Beata Chomątowska, Dorota Leśniak-Rychlak, Artur Wabik oraz Filip Springer. Zapraszamy na wrześniowe spotkania z kolejnymi gośćmi:

- 7 września 2019 r. – Anna Cioch, krakowska aktywistka, oraz Agnieszka Labus z Fundacji Laboratorium Architektury 60+, z którymi porozmawiamy o sile społeczeństwa obywatelskiego i działalności „aktywisty-architekta” (sala 245);
- 18 września 2019 r. – dr hab. Monika Bogdanowska, Małopolski Wojewódzki

Konserwator Zabytków, od której dowiemy się, jakie możliwości zmian architektonicznych w mieście pełnym zabytków mają aktywni obywatele (sala 53);

- 28 września 2019 r. – urbanista Paweł Jaworski, z którym dyskutować będziemy o gospodarowaniu miejską przestrzenią (sala 53).

Wszystkie spotkania odbędą się w budynku Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie przy ul. Rajskiej 1, o godz. 17.00. Nagrania ze spotkań dostępne są na kanale YouTube Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Więcej informacji na stronie: www.rajska.info.

 Kraków

 NARODOWE CZYTANIE

Patronat Honorowy
Pary Prezydenckiej

**NOWELE
POLSKIE**

**NARODOWE
CZYTANIE
z Biblioteką
Kraków**

7 WRZEŚNIA

godz. 11.00

Scena przed Nowohuckim
Centrum Kultury,
al. Jana Pawła II 232

godz. 13.00

Scena na pl. Szczepańskim

Utwory wybitnych polskich pisarzy
czytać będą przedstawiciele
krakowskiego świata kultury i sztuki,
instytucji i lokalnych władz samo-
rządowych.

Na pl. Szczepańskim zostanie rów-
nież uczczona 200. rocznica uro-
dzin wielkiego kompozytora Stani-
sława Moniuszki, którego utwory
zaprezentują chóry oraz tance-
rze, a cały program będzie trans-
mitowany online do Centralnej
Biblioteki w Wilnie.

www.biblioteka.krakow.pl

Organizator:

Współorganizatorzy:

SZOK

TYPI 3

KRAKÓW

fot. archiwum prywatne

NH kwadrat

Zagłądajcie do Huty! Naprawdę warto!

Przestrzeliłem z felietonem poświęconym Bulwar{t}owi Sztuki, bo umknęła mi wakacyjna przerwa w wydawaniu „KRAKOWA.PL”. Przepraszam i zapraszam przynajmniej na kilka ostatnich dni nad Zalewem Nowohuckim. Jak zawsze jest miło, mądrze, sympatycznie i sąsiadko. Przed nami jeszcze m.in. sąsiedzkie śpiewanie, kreatywne warsztaty rodzinne i wieczór impro.

Jeśli jeszcze nie byliście, to koniecznie się wybierzcie. Filozofia tego dwumiesięcznego festiwalu kulturalnego jest naturalną kontynuacją myślenia o społecznej funkcji teatru, z jaką przed 15 laty przybyli do Nowej Huty Małgorzata i Bartosz Szydłowski. Przenosząc Łaźnię Nową z Kazimierza do Huty, zdawali sobie sprawę, jak wielkie wyzwanie przed nimi. Wiedzieli, że tego teatru nie da się robić obok mieszkańców ani tym bardziej wbrew nim. Że trzeba robić go z nimi i dla nich i że – wbrew pozorom – wcale nie musi to oznaczać rezygnacji z artystycznych ambicji.

Jak już raz się zagapiło, to dmucha się na zimne, więc korzystając z okazji, zaproszę was na inne niezwykle ważne nowohuckie wydarzenie: „Zajrzyj do Huty!” Od 11 lat Muzeum Krakowa wraz z zaprzyjaźnionymi nowohuckimi instytucjami (gdybym wszystkie wyliczył, zabrakłoby mi miejsca na felieton, więc mam nadzieję, że mi wybaczą) zaprasza mieszkańców dzielnicy, całego Krakowa i turystów do poznawania nowohuckiej historii i teraźniejszości.

To poznawanie przede wszystkim przez wędrowanie. Nie tylko od instytucji do instytucji, ale też po różnych zakątkach dzielnicy. Bez zadęcia i na luzie, choć przecież jubileuszowo, bo o 70-leciu Nowej Huty nie zapominamy. Zajrzyjcie więc koniecznie 21 i 22 września do Huty! Pieszko, na rowerze, tramwajem, autobusem, samochodem – bez względu na to, jaki środek transportu wybierzeć, będziecie mile widziani.

I koniecznie zarezerwujcie sobie na to więcej czasu – pół dnia albo i cały. Wtedy zdążycie nie tylko odwiedzić kilka instytucji, obejrzeć parę wystaw, występów i koncertów, ale też wybrać się na wycieczkę lub dwie i samodzielnie pospacerować, np. nad Zalewem Nowohuckim. Bo „Zajrzyj do Huty!” jest świetnym pretekstem nie tylko do poznania dzielnicy, ale i do zaprzyjaźnienia się z nią.

Dodam jeszcze, że w programie, który znajdziecie na stronie www.muzeumkrakowa.pl, znalazło się w tym roku kilka nowych lub nieobecnych w ostatnich latach lokalizacji, m.in. Cafe Nowa Księgarnia, Ogród Doświadczeń im. Stanisława Lema, Muzeum Lotnictwa Polskiego czy Elektrociepłownia w Łęgu. Będziemy też mieli dla was pewną niespodziankę. A całość zainaugurujemy już w piątek, 20 września jubileuszowym panelem w Muzeum Nowej Huty.

Zanotujcie w kalendarzach! Zajrzyjcie do Huty! Koniecznie!

Ryszard Kozik, z urodzenia, zamieszkania i miejsca pracy nowohucianin, były dziennikarz „Gazety Wyborczej”, pracownik Muzeum Krakowa

To poznawanie przede wszystkim przez wędrowanie. Nie tylko od instytucji do instytucji, ale też po różnych zakątkach dzielnicy. Bez zadęcia i na luzie, choć przecież jubileuszowo, bo o 70-leciu Nowej Huty nie zapominamy.

Małgorzata Bogajewska / fot. archiwum Teatru Ludowego

Teatr Ludowy na 70. urodziny Nowej Huty

O urodzinach Nowej Huty, nowościach w jesiennym repertuarze i związanych z nim wyzwaniach z Małgorzatą Bogajewską, dyrektorką Teatru Ludowego rozmawia Dominika Nowak.

Nowa Huta świętuje 70-lecie. Jak Teatr Ludowy włączył się w obchody tego jubileuszu?

Małgorzata Bogajewska: Jesteśmy jednym z ważniejszych miejsc Nowej Huty, co przekłada się na liczbę widzów. W tym sezonie odwiedziło nas prawie 100 tys. osób. Dla wszystkich, którzy nie znaleźli czasu, by odwiedzić nasz Teatr w ubiegłym sezonie, przygotowaliśmy Festiwal Teatru Ludowego, który odbędzie się w dniach 13–22 września. Zagramy nasze najważniejsze i najmłodsze spektakle. Udział w nich będzie bezpłatny. Festiwal zakończy (29 września) widowisko muzyczne w reżyserii Łukasza Czują zrealizowane w formie koncertu życzeń. Jego częścią są pozdrowienia, które widzowie ze sceny przekażą swoim najbliższym. W ten sposób również chcemy złożyć symboliczne życzenia Nowej Hucie z okazji jej 70. urodzin.

A w październiku kolejna premiera, bardzo krakowski spektakl.

MB: Łukasz Czuj pracuje nad widowiskiem muzycznym pod roboczym tytułem „Krakowska lekkość bytu”. To próba zdiagnozowania, czy dziś w Krakowie możliwa jest jeszcze działalność rewolucyjna w teatrze, tak jak wyobrażali ją sobie Piotr Skrzynecki czy Tadeusz Kantor. Czy w tym mieście nadal odczuwa się lekkość, a może już ciężkość bytu.

Trwają też prace nad przedstawieniem na podstawie tekstu, który od pewnego czasu chodził Pani po głowie...

MB: „Anioły w Ameryce” Tony’ego Kushnera nazywane są arcydramatem epoki chaosu. To opowieść o miłości w czasach zarazy, o samotności, o momencie wykorzenienia, w którym rozpadają się stare systemy, dewaluacji ulegają dawne wartości. Bohaterowie resztką sił próbują zachować w tym świecie swoją tożsamość. Spektakl będzie widowiskiem z muzyką i szlagierami z lat 80. i, mam nadzieję, wspaniałymi rolami naszych aktorów.

W ciągu dwóch ostatnich lat Teatr Ludowy gościł na wielu prestiżowych festiwalach, aktorzy i spektakle zdobyli sporo nagród i wyróżnień. Czuje Pani, jako dyrektorka teatru, presję?

MB: Presja jest cały czas. Czuję ją dwa lata temu, nadal ją czuję, ona mobilizuje mnie do działania, a pracy w Teatrze Ludowym mamy przecież jeszcze sporo. Liczba wyzwań, przed którymi stoimy, jest ogromna – dlatego nie mam czasu na paraliżującą presję. Cały czas staramy się też przyglądać, w jaki sposób naszą pracę odbierają widzowie i jak oceniają ją środowisko teatralne.

FESTIWAL TEATRU LUDOWEGO

15 – 29
WRZEŚNIA
2019

Świętuj
we wrześniu
razem z nami!

Na wszystkie
wydarzenia
wstęp wolny!

Więcej informacji
na www.ludowy.pl

Propozycje dla krakowskich seniorów

Koniec lata to czas niezwykle ożywionej działalności senioralnej miasta. Otwieramy nowe Centra Aktywności Seniorów, trwają kursy i szkolenia dla seniorów, organizowane są turnieje i zawody. Zapraszamy!

Anna Okońska-Walkowicz*

Miejska sieć Centrów Aktywności Seniorów liczy już 41 placówek. Przybyły trzy nowe miejsca. CAS „Współpracujemy” przy ul. Litewskiej 34 (tel. 506 497 108) powstał dzięki zrozumieniu dyrekcji szkoły i aktywności nauczycieli, którzy wsparli Miasto lokalnie – w kontaktach ze starszymi sąsiadami bowiem widzą wiele możliwości wychowawczych i dydaktycznych dla swoich uczniów. W ten sposób Szkoła Podstawaowa nr 106 im. A. Grottgera odwołuje się do jednej z ważnych funkcji nowoczesnej placówki edukacyjnej – integrowania lokalnej społeczności.

Również Stowarzyszenie SIEMACHA, sprawdzony i wieloletni partner Miasta w wielu przedsięwzięciach adresowanych do młodzieży, na co dzień urzeczywistnia jedno z założeń miejskiej polityki senioralnej, szerząc ideę integracji międzypokoleniowej w prowadzonych trzech CAS-ach. Od kilku tygodni mieszkańcy os. Na Kozłowie mają do dyspozycji nowe miejsce, w którym mogą spotkać znajomych, poprawić swoją kondycję, a także włączyć się w działania na rzecz innych – CAS SIEMACHA Nestor Spot Kozłówek czeka na chętnych codziennie przez cztery godziny (os. Na Kozłowie 25, tel. 882 069 407). Kolejny CAS otwarto w Dzielnicy VIII Dębnie – to „Tekla” przy ul. Działowskiego 1 (tel. 535 538 450). Jest to bardzo dobra wiadomość dla dębnieckich seniorów, ponieważ dwa pozostałe centra działające w Dębnikach cieszyły się tak ogromną popularnością, że na wiele zajęć trzeba było czekać w kolejce.

Zawody seniorów

26 sierpnia odbył się I Otwarty Turniej dla Seniorów w bilarda i tenisa stołowego organizowany przez Przedsiębiorstwo Społeczne non profit TCFHUB Centrum Sportu i Integracji przy wsparciu Miasta Kraków. Turniej cieszył się dużym zainteresowaniem, więc osoby chcące poznać tajniki gry w bilard zapraszamy do Klubu TCF HUB przy al. 29 Listopada 94, tel. 510 206 606.

Letnia Akademia Lidera

Trwa pierwsza Letnia Akademia Lidera Seniora, czyli szkolenie w murach magistratu fantastycznych starszych krakowian, którzy zadeklarowali wolontaryjną działalność na rzecz mniej aktywnych i samodzielnych starszych mieszkańców miasta. Autorskie, wypracowane w czasie szkolenia projekty zostaną włączone do miejskiej polityki senioralnej. To kolejny sposób na zagospodarowanie ogromnego potencjału osób starszych dla obywatelskiego rozwoju naszego miasta.

Na sportowo!

7 września, w godzinach 7.00–13.00 zapraszamy na Łowisko Podgórze Tynieckie – zbiornik górny, gdzie odbędą się trzecie już Zawody Wędkarskie Seniorów o Puchar Prezydenta Miasta Krakowa. Zawody dla osób 60+ zamieszkałych w Krakowie organizuje Kościół dla Miasta we współpracy z Zarządem Okręgu PZW Kraków oraz Kołem Rzemieślnik PZW. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody i skromny poczęstunek. Uczestnicy mogą się rejestrować do 2 września pod numerami tel.: 12 265-65-53 (w godz. 10.00–14.00) oraz 506

089 738, a także osobiście przy ul. Berka Joselewicza 28 (CAS „Senior w Centrum”, czynny od poniedziałku do piątku w godz. 10.00–14.00).

Z kolei 17 i 18 września odbędą się V Mistrzostwa Seniorów o Puchar Prezydenta Miasta Krakowa na obiektach sportowych KS Bronowianka (ul. Zarzeczce 124A). Zapraszamy wszystkie osoby 60+, 70+, 80+ do startu zarówno w klasycznych dyscyplinach sportowych, jak i tych nietypowych, jak np. rzut beretem. Zgłoszenia będą przyjmowane do 13 września drogą pocztową, na adres: Małopolskie TKKF, ul. Lenartowicza 14, 31-138 Kraków bądź elektronicznie: tkkf@tkkf.com. Szczegółowe informacje można uzyskać, dzwoniąc pod nr tel. 12 633-26-62 w godz. 9.00–15.30 lub zaglądając na stronę: www.tkkf.com.

*Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Senioralnej

Nowohucka Akademia Seniora zaprasza!

30 września 2019 r. Nowohucka Akademia Seniora prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Nowej Huty i Ośrodek Kultury Kraków-Nowa Huta rozpocznie dziesiąty rok działalności. Akademia oferuje kursy językowe (angielski, niemiecki, włoski), zajęcia ruchowe (gimnastyka, joga), kurs malarstwa, obsługi urządzeń mobilnych oraz pierwszej pomocy. Nowością będą zajęcia samorozwojowe, poruszające m.in. zagadnienia poczucia własnej wartości, redukcji stresu, ćwiczenia pamięci. Dodatkowo NAS oferuje cykl bezpłatnych wykładów, wyjścia do krakowskich instytucji kultury i spacerów edukacyjne z przewodnikiem.

Rekrutacja na rok akademicki 2019/2020 rusza 2 września. Osobiste zapisy przyjmowane są od poniedziałku do piątku, w godz. 9.00–15.00 na os. Centrum A 6a. Szczegółowe informacje można uzyskać, dzwoniąc pod numer tel. 12 644-68-10 w. 26, pisząc e-mail na adres: stowarzyszenie@przyjacielenowejhuty.pl oraz zaglądając na stronę: www.przyjacielenowejhuty.pl.

Rada
Miasta
Krakowa

STRONY REDAGOWANE PRZEZ
KANCELARIĘ RADY MIASTA
KRAKOWA

Redakcja:
Magdalena Bartlewicz,
Małgorzata Kubowicz,
Błażej Siekierka

Adres redakcji:
pl. Wszystkich Świętych 3-4,
pok. 338, III piętro,
e-mail: info.rm@um.krakow.pl

SPIS TREŚCI:

27. Ustawa krakowska – szkodliwy absurd!

Felieton Przewodniczącego
Rady Miasta Krakowa, Dominika
Jaśkowca

28. Skargi na unieważnione uchwały

O projektach uchwał
unieważnionych przez
Wojewodę Małopolskiego

29. Jedyny taki park

O otwarciu Parku Reduta

30. Nowy szpital w Krakowie

Felieton radnej Małgorzaty
Jantos

31. Wykorzystać potencjał Nowej Huty

Rozmowa z radnym Stanisławem
Morycem

fot. archiwum prywatne

Ustawa krakowska – szkodliwy absurd!

Omawiając kwestię samorządów pomocniczych: osiedli i dzielnic, nie można pominąć postulatów odgórnego, ustawowego wprowadzenia obligatoryjnego podziału gmin, a przede wszystkim dużych miast na takie jednostki. Takie propozycje pojawiają się bardzo często również w Krakowie. Idea „Ustawy krakowskiej” jak bumerang powraca co jakiś czas w debacie publicznej.

Wprowadzenie takiego rozwiązania budzi obawy wśród prawników zajmujących się prawem konstytucyjnym. Hubert Izdebski podkreśla fakt, iż zgodnie z art. 164 ust. 1. oraz ust. 3 Konstytucji podstawową jednostką samorządu terytorialnego w Polsce jest gmina, na której rzecz działa domniemanie kompetencji w ramach samorządu terytorialnego. Co prawda art. 164 ust. 2 stwarza (fakultatywną) podstawę do ustawowego utworzenia innych niż gmina jednostek samorządu terytorialnego, ale jedynie większych od gminy. Wynika to, w kontekście określonej w Konstytucji roli gminy, z zasady pomocniczości, sformułowanej w preambule do Konstytucji oraz stanowiącej podstawę rozstrzygnięć Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego.

Konstytucyjne obostrzenia

Z przepisów Konstytucji i postanowień Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego wynika ponadto zasada, że funkcjonujące na tym samym obszarze jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli są od siebie niezależne we wszystkich zakresach i kompetencjach, a jednostki wyższego szczebla nie mogą sprawować nadzoru nad jednostkami obszarowo mniejszymi, usytuowanymi na ich terenie. Te konstytucyjne obostrzenia zdecydowanie utrudniają powoływanie przez władzę centralną jednostek pomocniczych.

Oczywiście postanowienia Konstytucji nie stoją na przeszkodzie w tworzeniu przez same gminy jednostek pomocniczych, ale w praktyce uniemożliwiają takie działania innym organom władzy publicznej. Gmina nie może zatem podlegać obligatoryjnej, odgórnego decentralizacji. Taka decentralizacja może być dokonana tylko niezależną decyzją władz gminy. Rozstrzygnięcia ustawowe nie mogą zmuszać gmin do tworzenia jednostek pomocniczych, narzucać im konkretnego podziału gminnego terytorium czy też decydować za władze gminne o przekazaniu jednostkom szczebla niższego określonych uprawnień i kompetencji. Mogą natomiast określać ogólne ramy i zasady tworzenia jednostek pomocniczych przez władze gminy.

Sprawa honoru miasta

Przeciwko ustawowemu uregulowaniu kwestii tworzenia obligatoryjnych jednostek pomocniczych wypowiedział się także Michał Kulesza, prezentując zgoła inną argumentację niż ta, która wynika z zapisów Konstytucji. Zdaniem Michała Kuleszy: „umiejscowienie w prawie państwowym jednostek pomocniczych byłoby błędem, gdyż oznaczałoby przejmowanie przez państwo odpowiedzialności władz lokalnych za sprawy miejscowe. Ustrój wewnętrzny i rola jednostek pomocniczych to sprawa honoru miasta i zdolności jego władz do zarządzania swoimi sprawami. Władza miejska ma uprawnienia regulacyjne, kontroluje i nadzoruje, ale w tych ramach środowiska lokalne mogą samodzielnie i aktywnie zajmować się swoimi sprawami. Wtedy gra jest dużo ciekawsza, pojawiają ▶

się też w polityce ludzie nowi, którzy od spodu, od dzielnic poznają mechanizmy sprawowania władzy”.

Zapewnić najlepsze warunki

Dzielnice powoływane przez władzę centralną, wyposażone w kompetencje decyzyjne wykrojone z zadań samorządów gminnych, miejskich to również dekompozycja tych ostatnich. Ostabienie organów samorządowych pogorszy ich działania

oraz sprawi, że nie będą mogły w sposób efektywny wykonywać zadań publicznych, spełniać oczekiwań i realizować postulatów społeczności lokalnych. Zamiast proponować wątpliwe prawnie hybrydy, zapewnijmy możliwie najlepsze warunki do oddolnego rozwoju samorządów pomocniczych – naszych krakowskich dzielnic.

dr Dominik Jaśkowiec, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa

Skargi na unieważnione uchwały

W związku z serią unieważnień uchwał kierunkowych przez Wojewodę Małopolskiego Piotra Ćwika Przewodniczący Rady Miasta Krakowa Dominik Jaśkowiec postanowił skierować pod obrady Rady Miasta Krakowa dwa projekty uchwał zaskarżające działania Wojewody do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Łukasz Nowakowski

Tylko w ostatnim czasie Wojewoda unieważnił trzy uchwały kierunkowe Rady Miasta Krakowa: uchwałę w sprawie zakazu wieszania w przestrzeni publicznej dykt wyborczych,

uchwałę w sprawie powołania komisji Nocnego Burmistrza oraz uchwałę wprowadzającą ułatwienia dla osób z niepełnosprawnościami w dostępie do świadczeń medycznych.

– Po przeprowadzeniu konsultacji prawnych podjąłem decyzję o skierowaniu pod obrady Rady Miasta Krakowa dwóch projektów uchwał zaskarżających działania Wojewody do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (to pierwszy taki przypadek od 2009 r.). Dotyczy to uchwały w sprawie powołania komisji Nocnego Burmistrza oraz uchwały ułatwiającej dostęp do świadczeń medycznych dla osób z niepełnosprawnościami – wyjaśnia Dominik Jaśkowiec, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa.

Przewodniczący RMK skierował także pod obrady Rady Miasta Krakowa projekt uchwały przywracający program edukacyjny przeciwdziałający zagrożeniom związanym z chorobami przenoszonymi drogą płciową. Ten program Wojewoda Małopolski unieważnił ponad miesiąc temu. Wszystkie wyżej opisane projekty uchwał dostępne są pod adresem: www.bip.krakow.pl w zakładce Rada Miasta Krakowa – projekty uchwał.

Po przeprowadzeniu konsultacji prawnych podjąłem decyzję o skierowaniu pod obrady Rady Miasta Krakowa dwóch projektów uchwał zaskarżających działania Wojewody do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego – mówi Dominik Jaśkowiec, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa / Fot. Magdalena Bartlewick

W parku Reduta znajduje się m.in. wielopoziomowy plac zabaw dla starszych dzieci / fot. Magdalena Bartlewicz

Łukasz Nowakowski

Zgodnie z zapowiedziami w sobotę 31 sierpnia oficjalnie otwarty zostanie park Reduta. Inicjatorem powstania tego prawie ośmiohektarowego terenu na styku Dzielnicy III Prądnik Czerwony oraz Dzielnicy XV Mistrzejowice był Dominik Jaśkowiec, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa.

Jedyny taki park

Decyzję o budowie parku Rada Miasta Krakowa podjęła 9 lipca 2014 r. Projekt uchwały w tej sprawie przygotował Dominik Jaśkowiec, dzisiejszy Przewodniczący RMK.

– W trakcie przeglądania Miejskiego Systemu Informacji Przestrzennej moją uwagę zwrócił blisko ośmiohektarowy teren, będący dużą działką miejską, znajdującą się na Prądniku Czerwonym tuż przy granicy z Mistrzejowicami. Obszar ten był częściowo objęty ochroną konserwatorską, ponieważ w jego zachodniej części znajduje się szaniec artyleryjski z połowy XIX w., niemniej wschodnia jego część mogła zostać wykorzystana pod zabudowę mieszkaniową. Taki los spotkał znajdujące się obok prywatne działki, powstało na nich osiedle mieszkaniowe. Dzięki mojej inicjatywie i utworzeniu parku Reduta udało się ochronić ten zielony kawałek Krakowa i stworzyć unikatowy w skali naszego miasta park – przybliża okoliczności powstania parku Dominik Jaśkowiec.

Konsultacje, warsztaty, spotkania

W latach 2015–2016 Dominik Jaśkowiec aktywnie uczestniczył w warsztatach z mieszkańcami, konsultacjach społecznych, spotkaniach, podczas których prezentowane były koncepcje projektowe. Reduta tym samym stała się pierwszym w Krakowie parkiem zaprojektowanym z udziałem mieszkańców. Biorąc pod uwagę ich oczekiwania, profesjonalni projektanci stworzyli

– Pomysł był taki, aby to sami mieszkańcy w ramach warsztatów projektowania partycypacyjnego wymyślili sobie park. Powstało sześć koncepcji, na które później zostało przeprowadzone głosowanie publiczne.

dokumentację projektową, na podstawie której powstawał park.

– Pomysł był taki, aby to sami mieszkańcy – i na tym polega wyjątkowość tego miejsca – w ramach warsztatów projektowania partycypacyjnego wymyślili sobie park. Powstało sześć koncepcji, na które później zostało przeprowadzone głosowanie publiczne. Najlepszy zdaniem głosujących pomysł stał się podwaliną pod profesjonalny projekt budowlano-wykonawczy i w końcu realizację parku, którym możemy się dziś cieszyć. To jest wyjątkowe, że mieszkańcy Mistrzejowic, os. Oświecenia, Prądnika Czerwonego, czyli terenów sąsiadujących z tym terenem, mieli możliwość wypowiedzenia się i zaprojektowania tego miejsca tak, jak by sobie tego życzyli. Warto zaznaczyć, że to był jeden z pierwszych w Polsce i pierwszy w Krakowie projekt, w którym to mieszkańcy decydowali o tym, jak dana przestrzeń publiczna ma wyglądać – tłumaczy proces przygotowania parku Reduta

Przewodniczący Rady Miasta Krakowa Dominik Jaśkowiec.

Ośiem hektarów zieleni

W parku posadzono 300 drzew, 8 tys. krzewów, 131 drzewek owocowych, prawie 900 krzewów owocowych, ponad 2 tys. pnączy i 3,5 tys. sztuk bylin. Powstało w nim ponad 25 tys. m kw. trawników i łąk kwietnych. Znajduje się tu też wielofunkcyjny, 200-metrowy pawilon, który pełnił będzie funkcję kawiarni oraz miejsca spotkań mieszkańców. Na dachu pawilonu znajduje się taras, z którego można obserwować park. W parku zamontowanych zostało około 100 ławek, 135 koszy na śmieci, 20 hamaków, 20 leżaków oraz poidelko.

W części leśnej parku powstała ścieżka spacerowa pomiędzy drzewami, przeznaczona dla biegaczy.

Park Reduta jest też ważnym elementem parku rzeczno-Rozrywka. Będzie to zielony ciąg wzdłuż potoku Sudół Dominikański (od ul. Lublańskiej w kierunku północnej granicy miasta), w skład którego wejdzie kilka mniejszych parków, skwerów, ścieżek spacerowych (m.in. ścieżka martwego drewna), a nawet mały las miejski – Las Prądnicki. Oprócz parku Reduta w obszar parku rzeczno-Rozrywka włączony zostanie teren Ogrodu nad Sudółtem – leżący przy ul. Naczelnej, który do końca bieżącego roku ma zostać urządzony przez Zarząd Zieleni Miejskiej.

fot. archiwum prywatne

Nowy szpital w Krakowie

W Krakowie przy ul. Jakubowskiego dobiega końca budowa nowej siedziby Szpitala Uniwersyteckiego. Jest to jedna z największych inwestycji medycznych realizowanych w Europie.

W kompleksie 13 budynków, zlokalizowanych na 15-hektarowej działce znajdzie się: ponad 1,6 tysiąca łóżek, 25 oddziałów, 45 poradni, 24 sale operacyjne, szpitalny oddział ratunkowy, 30 przychodni, a także zaplecze dydaktyczne dla studentów oraz lądowisko dla helikopterów. Klucze do obiektu generalny wykonawca w maju przekazał inwestorowi, którym jest Collegium Medicum UJ. Przeprowadzka ma nastąpić w listopadzie.

Koszt przedsięwzięcia to ponad 1,2 mld zł, w tym m.in. 300 mln z funduszy unijnych i pieniądze uzyskane ze sprzedaży obiektów poszpitalnych, które zakupi samorząd Krakowa. Obiekty mają zostać zakupione przez Miasto za 283 mln zł brutto, płatne w rocznych ratach do 2028 r. Miasto stanie się posiadaczem ponad sześciu hektarów gruntu i kilkunastu budynków położonych w rejonie ulic: Blich, Mikołaja Kopernika, Jana i Jędrzeja Śniadeckich i Grzegórzeckiej. Do sprzedaży dojdzie w bieżącym roku, ale fizyczne przekazanie obiektów zostało odroczone (ostatni z nich CM przekaże Miastu w 2023 r.).

Siedziba szpitala ma być wyposażona głównie w nowy sprzęt. Przeprowadzka jest podzielona na kilka etapów. Poza oddziałami funkcjonującymi do tej pory w Szpitalu Uniwersyteckim powstanie kilka nowych: chirurgia szczękowo-twarzowa, kardiochirurgia i rehabilitacja kardiologiczna.

Pacjenci odczują znaczną poprawę warunków, w jakich będzie się odbywało leczenie. W nowej placówce będą wyłącznie jedno- lub dwuosobowe pokoje z osobnymi łazienkami. Wokół szpitala powstanie 1200 miejsc parkingowych. Przede wszystkim jednak chorzy będą mieli dostęp do nowoczesnych, unikalnych technologii. Przed Collegium Medicum stoi jeszcze jedno ważne zadanie – dokończenie w nowym miejscu informatyzacji szpitala (w tym przejście na wyłącznie elektroniczną wersję dokumentacji medycznej).

Marcin Jędrychowski, dyrektor Szpitala Uniwersyteckiego, ma świadomość, że najważniejszym zadaniem stanie się jednak sfinansowanie działalności tak ogromnej placówki. Jak mówił w wywiadzie dla „Alma Mater”: „Chciałbym, aby w ciągu najbliższych kilku lat niemal całkowicie zmieniło się postrzeganie Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, aby określenie: jeden z największych szpitali w Polsce, zostało zastąpione mianem: najlepszy szpital w Polsce”.

Oczywiście my, mieszkańcy Krakowa też bardzo chcielibyśmy, aby był to jak najlepszy szpital, dostępny dla jak największej liczby chorych. Nowoczesny, na światowym poziomie.

Równoległe z postępowaniem w budowie nowego szpitala władze Miasta z niepokojem obserwują sytuację w Centrum Cyklotronowym Bronowice. Placówka ta została otwarta w 2015 r. jako pierwszy w Polsce ośrodek prowadzący radioterapię protonową. To zaledwie jedno z siedmiu takich miejsc w Europie. Koszt powstania tego obiektu to 300 mln zł. Właścicielem cyklotronu jest Instytut Fizyki Jądrowej PAN. W ośrodku terapię dorosłych, jak pisało w czasie otwierania obiektu, prowadzić będzie krakowski oddział Centrum Onkologii. Terapię dzieci miał zajmować się Uniwersytecki Szpital Dziecięcy, który zgodnie z umową ma działać w tym przypadku jako podwykonawca Centrum Onkologii. A jednak pomimo bardzo dobrego sprzętu obecnie leczy się tu zaledwie 15 proc. chorych. Pozostali pacjenci są skazani na śmierć. Centrum działa cztery godziny dziennie, a mogłoby 16. Pracownicy placówki apelują do Narodowego Funduszu Zdrowia o lepsze wykorzystanie tak drogiego sprzętu. Urządzenia warte 300 mln działają obecnie na 15–20 proc. swoich możliwości.

Powstaje wiele pytań, słyszymy też liczne apele: pracowników Centrum i radnych miasta. Informacja o otwarciu w 2019 r. w Krakowie najlepiej wyposażonego szpitala w Polsce w kontekście sytuacji, z którą mamy do czynienia w CCB, niestety rodzi obawy. Jak się okazuje, problemem nie jest znalezienie funduszy na powstanie obiektów. Prawdziwy kłopot miewamy z zapewnieniem regularnych dotacji na ich funkcjonowanie. Miejmy nadzieję, że zmartwienia Centrum zostaną dostrzeżone i rozwiązane przez NFZ. A nowy krakowski szpital w nowoczesnej, XXI-wiecznej Europie – bardzo nas cieszy.

Małgorzata Jantos, radna miasta Krakowa

Pacjenci odczują znaczną poprawę warunków, w jakich będzie się odbywało leczenie. W nowej placówce będą wyłącznie jedno- lub dwuosobowe pokoje z osobnymi łazienkami. Wokół szpitala powstanie 1200 miejsc parkingowych dla pracowników i pacjentów (z czego 700 będzie na parkingu wielopoziomym). Przede wszystkim jednak chorzy będą mieli dostęp do nowoczesnych, unikalnych technologii.

fot. archiwum prywatne

Stanisław Moryc

Radny Miasta Krakowa VIII kadencji, przewodniczący Komisji Sportu i Kultury Fizycznej, przewodniczący Rady i Zarządu Dzielnicy XVIII Nowa Huta, wiceprezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Kosztorysantów Budowlanych, Rzeczoznawca Kosztorysowy SKB, członek Komitetu Ekonomiki Budownictwa PZITB. Od wielu lat działa na rzecz nowohuckich klubów sportowych

Wyzwaniem jest wykorzystanie potencjału starej części Nowej Huty. Pomoc w ożywieniu gospodarczym tego miejsca powinniśmy zaoferować zarówno przedsiębiorcom spoza Huty chcącym tu prowadzić swój biznes, jak i samym nowohucianom.

Wykorzystać potencjał Nowej Huty

Nowa Huta potrzebuje jeszcze więcej lokalności – przekonuje związany od zawsze z tą dzielnicą radny Stanisław Moryc. Przewodniczący Komisji Sportu i Kultury Fizycznej w rozmowie z Błażem Siekierką opowiada też o swoich pomysłach na to, jak pomóc krakowskim klubom sportowym.

Jakie są Pana wrażenia z debiutanckiej kadencji w Radzie i jakie plany jako radny chciałby Pan zrealizować?

Stanisław Moryc: Na pewno będę chciał jak najlepiej i jak najwięcej pracować dla Nowej Huty, ale oczywiście nie mogę zapominać o innych częściach miasta. Dziś skupiam się na działaniach związanych z tym, co jest najbliższe mieszkańcom Nowej Huty, czyli na infrastrukturze i remontach. Myślę też o osiedlach peryferyjnych, które powinny się szybciej rozwijać. Na Kraków patrzę również z perspektywy komisji, w których pracuję, przede wszystkim komisji sportu. Podejmę działania mające pomóc klubom sportowym w utrzymaniu obiektów, na których działają. Miasto mogłoby wspomóc kluby, refakturując im poniesione wydatki na media, ogrzewanie itd., aby „złapały oddech” i mogły poświęcić więcej środków na szkolenie i rozwój.

Zatrzymajmy się przy Nowej Hucie, ponieważ to dzielnica, z której Pan kandydował. Co chciałby Pan zrobić dla niej w tej kadencji?

SM: Na pewno ważna jest infrastruktura, potrzebujemy też bardzo widocznej poprawy stanu ogródków jordanowskich oraz zagospodarowania na nowo terenów zielonych. Starsza część Huty się odmładza, bo coraz więcej młodych rodzin chce tam mieszkać. Wybierają tę dzielnicę świadomie, oczekują więc, że znajdą tam miejsca, w których będą mogli spędzić czas z dziećmi. To dlatego podejmuję działania zmierzające do rewitalizacji ogródków jordanowskich, które znajdują się właściwie na każdym nowohuckim osiedlu. Chciałbym, aby ta zmiana nie dotyczyła tylko samych urządzeń do zabawy czy do ćwiczeń gimnastycznych. Place zabaw powinny stać się miejscami, w których będzie można usiąść, spotkać się ze znajomymi. Chciałbym, aby ogródki przeobraziły się w lokalne, osiedlowe centra sąsiedzkie. W Nowej Hucie jest kilka miejsc, które już dziś idealnie spełniają funkcję takich sąsiedzkich miejsc spotkań międzypokoleniowych, choć w większej skali – park Ratuszowy, park Żeromskiego czy Planty Bieńczyckie. Wyzwaniem jest też wykorzystanie potencjału starej części Nowej Huty. Pomoc w ożywieniu gospodarczym tego miejsca powinniśmy zaoferować zarówno przedsiębiorcom spoza Huty chcącym tu prowadzić swój biznes, jak i samym nowohucianom. O tym, że o sprawy Nowej Huty trzeba walczyć, przekonują nas chociażby ostatnie decyzje. Mam bowiem złą wiadomość dla nowohucian – w tym roku nie dojdzie do realizacji programu „70 ulic na 70-lecie NH”. Wiem, że mieszkańcy Huty wiązali z tym programem wiele nadziei, było to widać po liczbie zgłoszeń, które zostały wysłane do ZDMK.

Mimo podjętej przez radnych, a przygotowanej m.in. przez komisję sportu, której Pan przewodniczy, uchwały kierunkowej wzywającej Prezydenta do podjęcia działań mogących pomóc Wiśle Kraków wyjść z długów, Miasto nie zdecydowało się wesprzeć tego klubu po raz kolejny. Czy ta decyzja kończy działania Rady Miasta, czy też będziecie szukali innego sposobu na wyciągnięcie Wisły z kłopotów?

SM: Spodziewałem się takiej decyzji Prezydenta, ponieważ z uchwały kierunkowej już jako radni usunęliśmy poprawką punkt związany ze sponsoringiem dotyczącym Ambasadora Sportu, czyli sukcesów, które można włączyć w zakres dotyczący pomocy dla klubów, które je osiągają. A to kierunek, w którym powinniśmy podążać. Moglibyśmy zwiększyć klubom pakiety finansowe wynikające z projektu Ambasador Sportu. Według mnie brak tego zapisu zawęził przyjętą uchwałę. Prezydent po raz kolejny mógł przedstawić te argumenty, które wcześniej przywoływał na spotkaniach komisji. Spróbuję jeszcze raz przedstawić projekt uchwały i liczę na to, że uda nam się na jego temat porozmawiać. Chciałbym także, aby kluby, które osiągają sukcesy na szczble juniorów, też mogły być włączone do tego programu. Sprawę Wisły należy także rozważać w kontekście stadionu. Do tych kwestii powinniśmy wrócić.

Rydłówka / Fot. Zygmunt Put / Wikipedia

Daję Waści złoty róg

Wydaje się, że o „Weselu” Stanisława Wyspiańskiego napisano już wszystko, co można było napisać, że z tego tematu już nic nowego nie da się wycisnąć, i oto nagle zostaliśmy zaskoczeni. Nakładem wydawnictwa Księgarnia Akademicka ukazała się książka Katarzyny Siwiec zatytułowana „Daję Waści złoty róg. Plotki o »Weselu« ciąg dalszy”.

Michał Koziot

Tytuł niewątpliwie bardzo przewrotny. Wiadomo, że „Plotka o »Weselu« Wyspiańskiego” Tadeusza Żeleńskiego, bardziej znanego pod pseudonimem „Boy”, była i jest obowiązującym kanonem wiedzy o bronowickim weselisku oraz jego uczestnikach. Po dzień z tego źródła obficie i ochoczo korzysta szkoła, a także publicyści piszący o fenomenie „Wesela”.

Solidne dziełko

Wiadomo nie od dziś, że „Boy” miał świetne pióro, ale też dość specyficzny stosunek do opisywanych przez siebie osób i wydarzeń. Dla dobrej pointy lubił czasem mniej lub bardziej rozminąć się z prawdą. Profesor Stanisław Waltoś, arcyznawca spraw „weselnych” i wszystkiego, co związane jest z Rydłówką, którego zasługą było otwarcie 21 listopada 1969 r. Muzeum Młodej Polski, skomentował ukazanie się „Daję Waści...” takimi oto słowami: „Autorka opisuje losy ludzi, tych z krwi i kości, którzy brali udział w pamiętnym listopadowym weselu i mimowolnie stali się pierwowzorami bohaterów dramatu – z reguły w najbardziej ogólnym zarysie. Uzupełnia też, aktualizuje i w niejednym miejscu koryguje głośną „Plotkę o »Weselu«” Tadeusza Boya-Żeleńskiego oraz prace innych autorów”.

Katarzyna Siwiec niewątpliwie nie należy do „Boyowego” plebienia. „Daję Waści...” to naprawdę solidne dziełko, czy raczej – z uwagi na objętość – dziełko. Okazuje się, że nawet po przeszło wieku można odnaleźć nieznane, zapomniane czy też celowo zatajone informacje, rozmaite skrętnie skrywane tajemnice rodzinne.

„Daję Waści...” jest ułożone w formie kalendarium. Jego pierwsza pozycja to „Lata 80. XIX w.”, ostatnia to 15 kwietnia 1979 r., tego bowiem dnia ukazał się kolejny numer „Przekroju”, w którym zamieszczono informację o śmierci Jakuba Mikołajczyka, czyli Kuby z „Wesela”. Pomiędzy pierwszą a ostatnią datą zamyka się stulecie, niezwykle ważne dla Krakowa i dla Polski. Uczestnicy wesela Lucjana Rydla i Jadwigi Mikołajczykówny urodzili się jako poddani cesarza Franciszka Józefa, a ostatni z nich umarł półtora roku przed wybuchem Solidarności. Kalendarium prowadzi nas krok po kroku przez schyłek XIX i prawie osiemdziesiąt lat XX stulecia.

Groźna dla zdrowia frustracja

Muszę zaznaczyć, że lektura „Daję Waści...” będzie niebezpieczna dla pewnej grupy czytelników. Mam na myśli tak zwanych „znawców tematu” (do których należy zaliczyć także i autora niniejszego tekstu). Wszyscy oni wpadną w niebezpieczną, groźną dla zdrowia psychicznego frustrację, a może nawet depresję. Stanie się tak, gdyż czytając książkę Katarzyny Siwiec, dowiedzą się rzeczy, o których dotychczas nie wiedzieli.

Pamiętamy, że Gospodyni schowała do skrzyni złotą podkowę, którą zgubił koń Wernyhory. Twierdziła bowiem, że „szczęście swoje się szanuje”, a czyż może być lepszy symbol szczęścia niżli złota podkowa? Czego jednak o szczęściu Anny Tetmajerowej dowiadujemy się, czytając „Daję Waści...”? Sławne wesele odbyło się w ostatnim listopadzie XIX stulecia. Później nadszedł wiek XX, który jakoś dziwnie nie sprzyjał zwykłemu ludzkiemu szczęściu. Annę Tetmajerową II wojna światowa zaskoczyła w Koniuchach pod Brzeżanami. Mieszkała tam najmłodsza córka Tetmajerów Krystyna, po mężu Poszyńska. Zbigniew Poszyński był inżynierem leśnikiem. Władza radziecka nie tolerowała takich ludzi. Inżynier z całą rodziną, a więc i z teściową, trafił na Syberię. Syberyjskie piekło przeżyją tylko Anna i Krystyna, która straci męża i dwoje dzieci. Gdy Niemcy napadają na ZSRR, przed zesańcami otwiera się szansa na ratunek. Dwie wdowy, matka i córka, znajdą bezpieczne schronienie w gościnnych, rządzonych jeszcze przez Brytyjczyków, Indiach. Do Bronowic wrócą dopiero w 1948 r.

Fascynująca dziewczyna

Rachela, czyli Perel Singer, o której „Boy” pisał, że przez pewien czas „zgrzywała się po kawiarniach”, jawi się jako kobieta niezwykle energiczna. Autorka cytuje między innymi opinię Jerzego Zawieyskiego, który pisał, że Rachela „chodzi wielkimi krokami jak mężczyzna, stąpa twardo, trochę się pochyla, ruchy ma

ostre, kanciaste, męskie, bez wdzięku”. Wiadomo, że Jerzy Zawieyski nie gustował w towarzystwie kobiet, co w pewnym stopniu tłumaczy jego tak mało życzliwy opis. Pamiętajmy jednak, że swoje obserwacje czynił on w mrocznych czasach niemieckiej okupacji. Pani, a właściwie panna – była bowiem osobą niezamężną – liczyła wówczas przeszło sześćdziesiąt lat. Miała za sobą doświadczenia I wojny światowej, kiedy jako pielęgniarka pracowała w wojennych szpitalach, a każdego dnia groziła jej śmierć z rąk niemieckich okupantów. Czyż jednak 40 lat wcześniej nie mogła być fascynującą dziewczyną, równorzędną partnerką w rozmowach toczonych z młodopolskimi artystami? Czytając „Daję Waści...”, dowiadujemy się o kolejnych „wcieleniach” Racheli. Rozpoetyzowana kiedyś córka bronowickiego karczmarza umrze 8 czerwca 1955 r., Nie były to czasy życzliwe młodopolskiej poezji, a także dla polskich patriotek zafascynowanych marszałkiem Józefem Piłsudskim, a kimś takim była Józefa Singer. Imię Perel na Józefa zmieniła 5 października 1919 r., kiedy przyjęła chrzest w kościele Mariackim.

Wszyscy pamiętamy wójta Czepca, bronowickiego zabijakę, ludowca i to takiego bardziej spod znaku księdza Stanisława Stojatowskiego niżli Jakuba Bojki czy Wincentego Witosa, który handryczy się o „szóstkę” z grajkami. Ale dopiero z „Daję Waści...” dowiemy się, jak Bronowice i Kraków żegnały 17 listopada 1934 r. Błażeja Czepca, gospodarza na sześciu morgach, dla którego – wbrew temu co w „Weselu” twierdził Dziennikarz – świat nie kończył się na jego parafii.

„Weselowe” definicje

Autorka nie tylko przedstawiła prawdziwe dzieje pierwszorodów „osób” z „Wesela”. Pokusiła się także o sporządzenie

Wiadomo nie od dziś, że „Boy” miał świetne pióro, ale też dość specyficzny stosunek do opisywanych przez siebie osób i wydarzeń. Dla dobrej pointy lubił czasem mniej lub bardziej rozminąć się z prawdą.

dowcipnego, ale i rzetelnego „młodopolskiego słowniczka”. Jest to bardzo ciekawy aneks do książki. W słowniczku znajdziemy wiele hasel. Otwiera go „Baraniecki”, a kończą „żurfiksy”. Między tymi dwoma hasłami mamy bardzo dużo ciekawych, lekko i dowcipnie napisanych wiadomości. Autorka zwycięsko zmierzyła się nawet z tak trudnymi do zdefiniowania terminami jak „chuć”, „chtopomania”, „flama”, „kottun”, „naga dusza” czy „przybyszewszczyzna”. Zdefiniowanie tych hasel wcale nie było łatwe. Przykładem jest choćby perfekcyjna definicja fascynującej młodopolskich poetów „nagiej duszy”, która po prostu jest transparentna. Perfekcyjnie zdefiniowana została „przybyszewszczyzna”. Czytamy więc, że był to „rodzaj choroby zakaźnej wniesionej do środowiska krakowskiej bohemy przez Stanisława Przybyszewskiego. Charakterystyczne objawy to m.in. znudzenie życiem, poczucie beznadziei, jak również topienie podobnych stanów psychicznych w alkoholu”.

Reasumując, autorce udało się połączyć wiedzę z autentycznym umiłowaniem tematu i ludzi, o których pisze. Dzięki temu znalazła klucz do tajemnic, którymi wciąż są dla nas: Bronowice, „Wesele” i cała Młoda Polska.

Kalendarium krakowskie

28 sierpnia 1956

na scenie Teatru Poezji zespół Stalingrodzkiego Teatru Satyry prezentuje rewię „Co nam zostało z tych lat”.

29 sierpnia 1957

„Dziennik Polski” ubolewa: „Każda zapobiegliwa gospodyni stara się przygotować na zimę przetwory owocowe czy marynaty. Do zamykania słoików konieczny jest jednak celofan, ale... cóż, kiedy nie ma go w żadnym uspołecznionym sklepie”.

30 sierpnia 1953

w „Dzienniku Polskim” ukazuje się ogłoszenie: „Żyłkę zużytą na ostrzy najlepiej przyrząd »Tempo«”.

31 sierpnia 1906

prasa krakowska donosi o śmiałym włamaniu do znanego składu wódek Romana Marczyńskiego przy ul. Kościuszki. Łupem złodziei pada wiele butelek alkoholu oraz cygara.

1 września 1888

„Nowa Reforma” ubolewa nad sytuacją na Półwsiu Zwierzynieckim: „Zupełny brak straży bezpieczeństwa na tak zaludnionem (sic!) przedmieściu doprowadza do nieporządków, bijatyk, krzyków, pijaństwa i. t. d.”.

2 września 1945

w kinie Scala z własnym programem występuje Leon Wyrwicz, znany krakowski humorysta.

3 września 1945

Radio Kraków transmituje „recital śpiewaczy” Jadwigi Kendy.

4 września 1907

w „Nowej Reformie” ukazuje się ogłoszenie: „Słuchacz filozofii poszukuje lekcji lub innego zajęcia w Krakowie, Zwierzyńcu lub Dębnikach. Posiada język rosyjski”.

5 września 1640

Wojciech Strażec, astronom, matematyk, profesor Uniwersytetu Krakowskiego rozpoczyna teleskopowe obserwacje Saturna, księżyców Jowisza oraz plam na Słońcu.

6 września 1980

krakowska prasa donosi: „Bilety towarowe na cukier ważne do końca roku”.

8 września 1945

„Dziennik Polski” zamieszcza ogłoszenie: „Niewidoma, znana wróżka ze Lwowa przyjmuje, Kraków, Topolowa 17, m. 6, II piętro”.

Zaproszenie na warsztaty

Bezpłatne warsztaty z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej BLS/AED (Basic Life Support / Automated External Defibrillation) odbędą się w ramach Programu „Bezpieczny Kraków”.

W związku z dążeniem do osiągnięcia jednego z celów szczegółowych programu, a więc zwiększenia kompetencji w zakresie udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK, który odpowiada za realizację programu, zaproponował przeprowadzenie bezpłatnych, ogólnodostępnych warsztatów z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej BLS/AED (Basic Life Support / Automated External Defibrillation). Umiejętność udzielenia pierwszej pomocy to szansa na uratowanie czyjegoś życia. W projekt aktywnie zaangażowało się sześć dzielnic: II – Grzegórzki, VI – Bronowice, VII – Zwierzyniec, X – Swoszowice, XI – Podgórze Duchackie, XVI – Bieńczyce.

Adresowane do mieszkańców warsztaty obejmować będą m.in.:

- naukę umiejętności rozpoznania zagrożenia życia u poszkodowanego,

- przeprowadzenia zastępczej wentylacji (użycie maski twarzowej, chusty twarzowej),
- uciskanie klatki piersiowej,
- algorytm postępowania w przypadku obecności ciała obcego w drogach oddechowych,
- zastosowanie pozycji bocznej bezpiecznej,
- obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego wraz z elementami BLS.

Zajęcia odbywać się będą w maksymalnie piętnastoosobowych grupach. Rozwiązanie takie pozwala na efektywne i prawidłowe przeszkolenie możliwie największej liczby osób.

Rozpoczęcie zajęć planowane jest na drugą połowę września br. Szczegółowe informacje na temat rekrutacji będzie można uzyskać w siedzibach rad dzielnic uczestniczących w projekcie, a także na stronie Programu: www.bezpieczny.krakow.pl. Zachęcamy także do śledzenia strony Programu na Facebooku, dostępnej pod adresem: <https://facebook.com/bezpiecznykrakow/>.

Przywileje dla pojazdów elektrycznych

Do czego uprawniony jest pojazd bezemisyjny? Gdzie może bezpłatnie parkować? Czy może jeździć po wyznaczonych pasach ruchu dla autobusów? Sprawdź!

Odpowiadając na prośby użytkowników pojazdów bezemisyjnych, którzy skarżą się na brak zrozumienia ze strony innych uczestników ruchu drogowego, przypominamy, że pojazd elektryczny uprawniony jest do:

- poruszania się po wyznaczonych pasach ruchu dla autobusów, zgodnie z art. 148 a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym;
- bezpłatnego parkowania w strefach płatnego parkowania oraz śródmiejskiej strefie płatnego parkowania, zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
- parkowania na wyznaczonych miejscach postojowych przy ogólnodostępnych stacjach ładowania pojazdów elektrycznych (wyłączenie na czas ładowania, dotyczy również pojazdów hybrydowych typu plug-in), zgodnie z art. 12b ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.

22 lutego 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 317 z późn. zm.). Przedmiotowa ustawa wprowadza m.in. zapisy nadające użytkownikom pojazdów elektrycznych przywileje w poruszaniu się po przestrzeni publicznej.

Dodatkowo Miasto wprowadza kolejne udogodnienia, takie jak możliwość wjazdu na określone ulice w strefach ograniczonego ruchu (tabliczka pod znakiem B1 z adnotacją: Nie dotyczy pojazdów: z siln. elektr. bez przyczep).

Zgodnie z zapisami uchwały Nr LXXXIX/2177/17 Rady Miasta Krakowa z 22 listopada 2017 r. „w sprawie ustalenia Strefy Płatnego Parkowania, ustalenia opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w Strefie Płatnego Parkowania, wprowadzenia opłaty abonamentowej dla niektórych użytkowników dróg oraz sposobu pobierania tych opłat”, posiadacze pojazdów elektrycznych oraz hybrydowych zarejestrowanych na terenie Krakowa, po wykupieniu za kwotę 100 zł miesięcznie abonamentu typu „E” mają również możliwość wjazdu na określone ulice w strefie ograniczonego ruchu (tabliczka pod znakiem B1 z adnotacją: nie dotyczy pojazdów: mieszkańców – abonament postojowy mieszkańca E). W wypadku pojazdów hybrydowych, abonament „E” również upoważnia do parkowania w całej Strefie Płatnego Parkowania.

Mapa prezentująca strefy ograniczonego ruchu wraz z dopuszczeniami konkretnych typów pojazdów do wjazdu w poszczególne strefy znajduje się na stronie internetowej Zarządu Dróg Miasta Krakowa: zdmk.krakow.pl (ścieżka: Nasze działania / Zmiany w organizacji ruchu/stałe).

OBWIESZCZENIE RADY MIASTA KRAKOWA z dnia 12 czerwca 2019 r.

w sprawie podjęcia prac nad utworzeniem parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy Kazimierz ze Stradomiem.

Na podstawie art. 16 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2067, z 2019 r. poz. 730) Rada Miasta Krakowa ogłasza rozpoczęcie prac nad utworzeniem parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy Kazimierz ze Stradomiem. Wnioski dotyczące projektu uchwały o utworzeniu parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy

Kazimierz ze Stradomiem można składać do Prezydenta Miasta Krakowa od dnia 17 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu. Wnioski należy złożyć na stanowiskach informacyjno-podawczych w Kancelarii Magistratu Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4 lub przesać za pomocą poczty elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym na adres e-mail: kd.umk@um.krakow.pl.

18.10
g 19:00

Czesław Mozil
MUZYCZNY STAND-UP

18.11
g 19:00

Adam Bałdych Quartet
SACRUM/PROFANUM

21.09
g 19:00

**Paweł Wójcik
& Tomasz Sarniak**

25.10
g 19:00

Mitch & Mitch
FRISCO MOODS

TEATR
VARIÉTÉ

KRAKOWSKI TEATR VARIETE - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

 Kraków

JACEK MAJCHROWSKI
PREZYDENT MIASTA KRAKOWA
ZAPRASZA NA

(6 PZU CRACOVIA) PÓŁMARATON KRÓLEWSKI

13.10
2019

WWW.PZUCRACOVIAPOLMARATON.PL

#KROLEWSKATRIADABIEGOWA

ORGANIZATOR

SPONSOR TYTULARNY

SPONSORZY I PARTNERZY

4MOVE

city

PATRONI MEDIALNI

